

GIDA GÜVENLİĞİ DERNEĞİ
Tüketici Risk Algılama Araştırması

İçerik

- 1 Giriş
- 2 Demografi
- 3 Bulgular

1 Giriş

Amaç

4

Eylül-Ekim/2005 tarihinde Avrupa Birliği'nde Directorate-General Health and Consumer Protection tarafından organize edilerek 25 ülkede gerçekleştirilmiş "Eurobarometer" araştırmasını Türkiye'de gerçekleştirerek;

- Türkiye'deki tüketicilerin gıda ve yem güvenliği konusundaki risk değerlendirmelerini objektif ve bağımsız bir yolla ölçmek,
- Tüketicilerin gıda güvenliği konusunda toplumun algı ve bilinç düzeyini saptamak,
- Avrupa Birliği'nde olduğu gibi Türkiye'nin Gıda Politikalarının belirlenmesi noktasında anket sonuçlarının değerlendirilmesini sağlayacak bir platformu oluşturmak,

Kapsam

5

- Gıda güvenliği ile ilgili var olan algı nedir?
- Tüketicilere nasıl, nerede, ne zaman, kimin aracılığı ile, ne söylersek iletişim kurabiliriz?
- Türkiye'de güvenilir gıda kaynaklı sağlık sorunlarının yaşanma boyutu nedir?
- Güvenilir Gıda hayati bir kavram olarak algılanıyor mu?
- Tüketiciler güvenilir gıdaya nasıl ulaşacaklarını biliyorlar mı?

- Tüketiciler otorite olarak hangi kişi ve/veya kurumları dikkate alıyorlar?
- Güvenilir bir gıdada bulunması gereken koşullar nelerdir? Hangi şartların sağlandığı gıdalar güvenilir gıda olarak tanımlanmaktadır? Neden?
-
- Gıda alışverişlerinde güvenilir gıda kriterini ne derece sorgulamaktadırlar? Satın alma-marka karar proseslerinde bu kriterin önemi nedir? Bu sorgulama satın alınan gıda türüne göre değişkenlik göstermekte midir? Neden?
- Güvenilir gıda ile ilgili bilgi alabilecekleri, başvurabilecekleri kurum ve kaynaklar hakkında bilgi düzeyleri nedir?

Metodoloji

- Araştırmada, kantitatif veri toplama tekniklerinden bilgisayar destekli “telefonla anket” tekniğinden yararlanılmıştır (CATI).
- Çalışma kapsamında 661 kişi ile görüşülmüştür.
- Görüşülen kişiler, evlerinde gıda alışverişlerini yapan kişilerden seçilmiştir.
- Araştırmanın saha çalışmaları 20 Nisan – 7 Mayıs 2008 gerçekleştirilmiştir.
- Araştırmanın saha çalışması, mesleki standartları düzenleyici bir meslek birliği olan ESOMAR kurallarına ve GAB prosedürlerine bağlı olarak gerçekleştirilmiştir.

Örneklem

8

Araştırma kapsamında aşağıdaki hedef kitle niteliklere sahip toplam 661 kişi ile görüşülmüştür:

- Cinsiyet: %74 Kadın, % 26 Erkek
- Yaş: 18 – 64 yaş arasında yer alan
- A, B, C1 ve C2 Sosyo-ekonomik statüye sahip
- Karar verme kriteri: Evlerinde gıda alışverişlerini yapan kişilerden
- Yapılan araştırma hedef kitleyi %95 güven aralığında +/- 0,05 % hata payı ile temsil etme yeteneğine sahiptir.

Bölge / il dağılımı

Saha çalışması 17 ilde TOPLAM 12 bölgede yürütülmüştür. Görüşme yapılacak illerin dağılımı aşağıdaki gibidir:

BÖLGELER	İLLER	Purchasing Power Millions / Euro	Örneklem
ISTANBUL	Istanbul	41.904	100
BATI MARMARA	Tekirdağ Balıkesir	6.900	50
EGE	Izmir Manisa	22.247	50
DOGU MARMARA	Bursa Kocaeli	17.009	50
BATI ANADOLU	Ankara Konya	18.151	50
AKDENİZ	Adana Antalya	18.284	50
ORTADOGU ANADOLU	Kayseri	6.673	50
BATI KARADENİZ	Samsun	7.842	50
DOGU KARADENİZ	Trabzon	4.143	50
KUZEYDOGU ANADOLU	Erzurum	2.773	50
ORTADOGU ANADOLU	Malatya	4.242	50
GUNEYDOGU ANADOLU	Gaziantep	8.984	50
12 Bölge	17 il	88.101	650

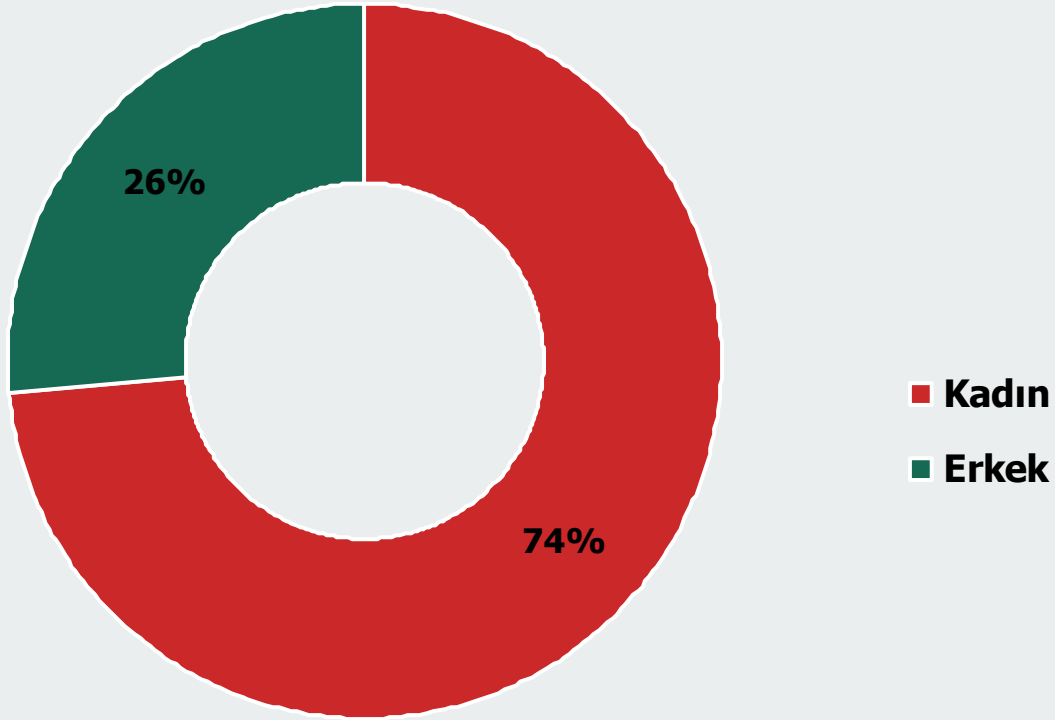
Analiz notları

10

- Tüm görüşülenler** Araştırma kapsamında görüşülen ziyaretçilerin tümünü ifade eder.
- Top 2 Box (T2B)** 5'li skala kullanılarak sorulan sorularda 4 ve 5 cevabını verenlerin toplamını ifade eder
- Bottom 2 Box (B2B)** 5'li skala kullanılarak sorulan sorularda 1 ve 2 cevabını verenlerin toplamını ifade eder.
- Sorular** Soru formundaki sorular ilgili sayfalarda sol alt köşede yer alır
- İstatistikî olarak anlamlı farklar** Grafik ve tablolarda kullanılan büyük harfler (A, B, C,..) 95% güven aralığında anlamlı farkları.

2 Demografi

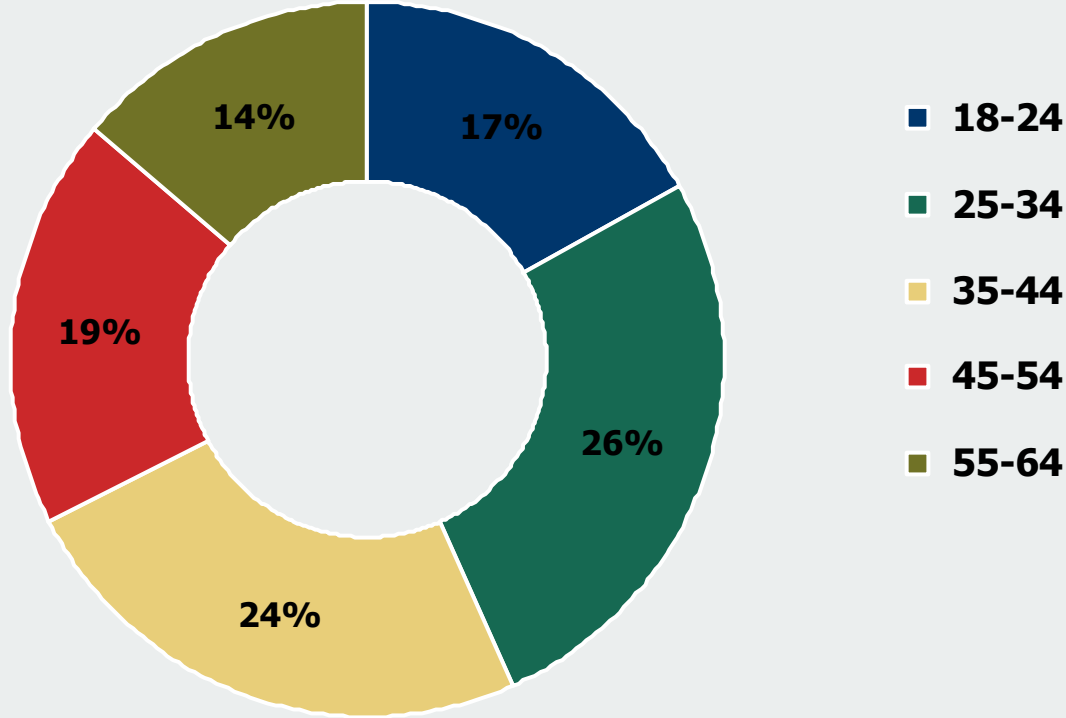
Cinsiyet

Baz: 661 (Tüm görüşülenler)

T2. Cinsiyet.

Yaş

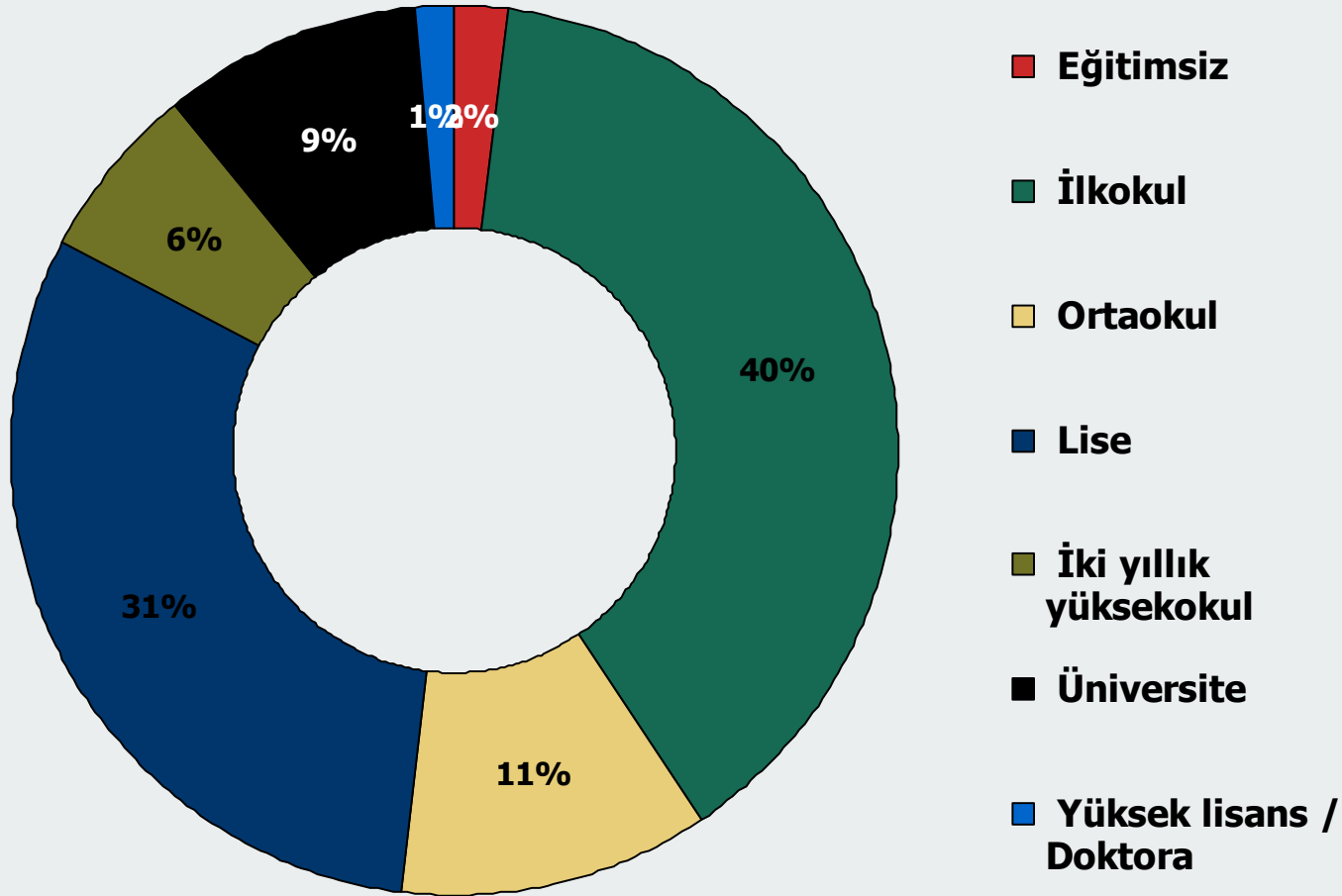
Ortalama yaş: 38

Baz: 661 (Tüm görüşülenler)

T3. Lütfen yaşınızı söyley misiniz?

Eğitim Durumu

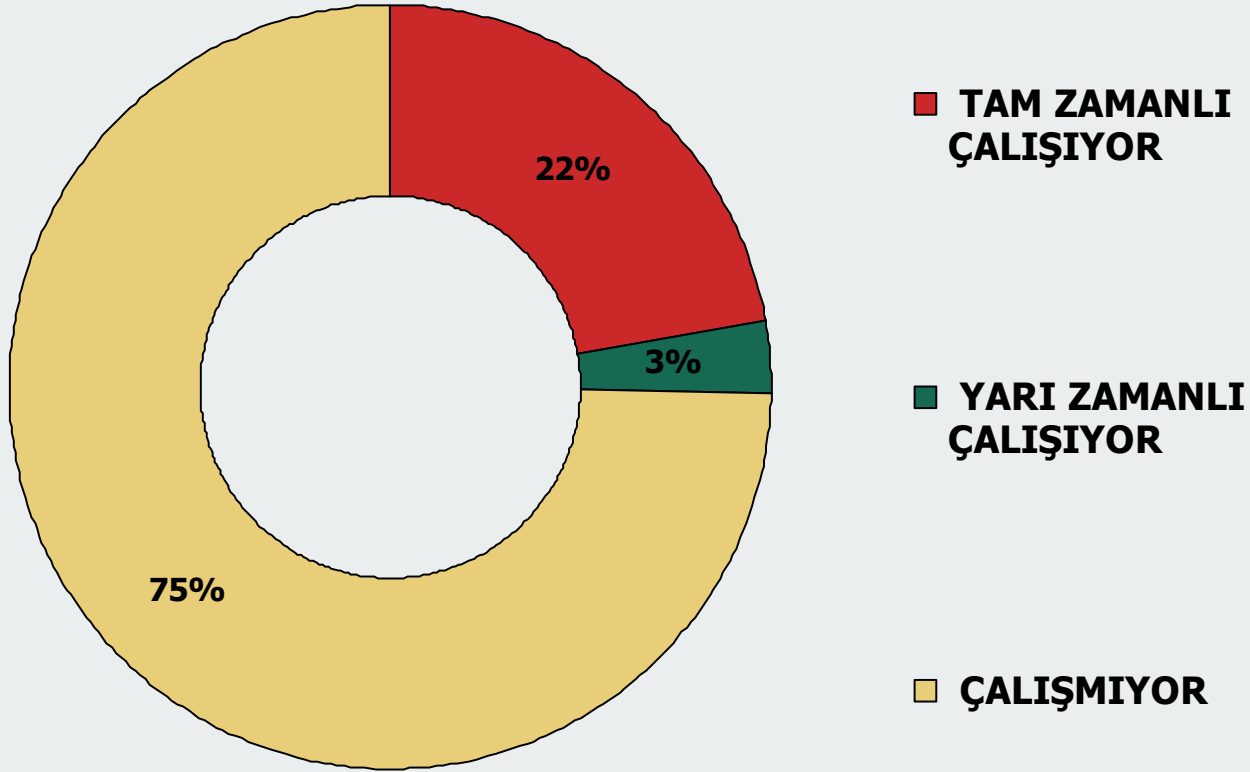
14

Baz: 661 (Tüm görüşülenler)

D2a. Lütfen en son bitirdiğiniz eğitim kurumunu söyler misiniz?

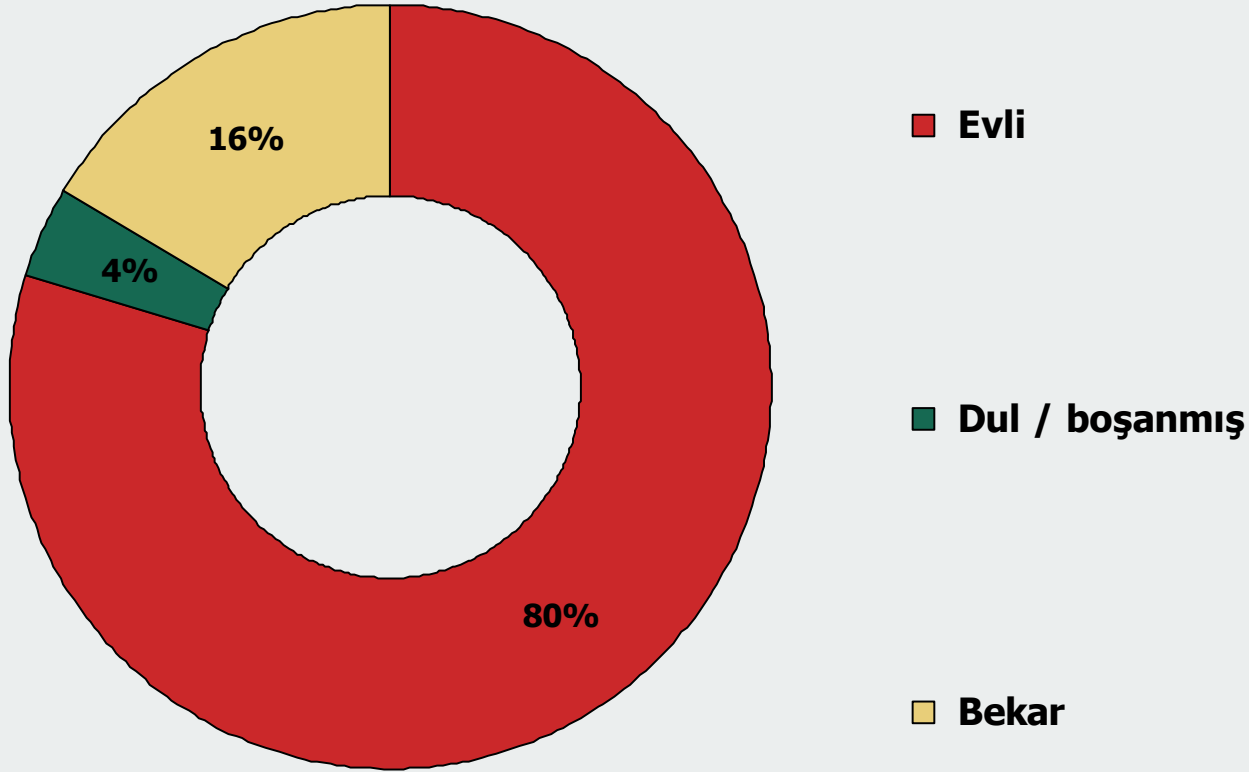
Çalışma Durumu

Baz: 661 (Tüm görüşülenler)

D5a. Şu anda çalışıp çalışmadığınızı öğrenebilirmiyim (TAM ZAMANLI / YARI ZAMANLI)

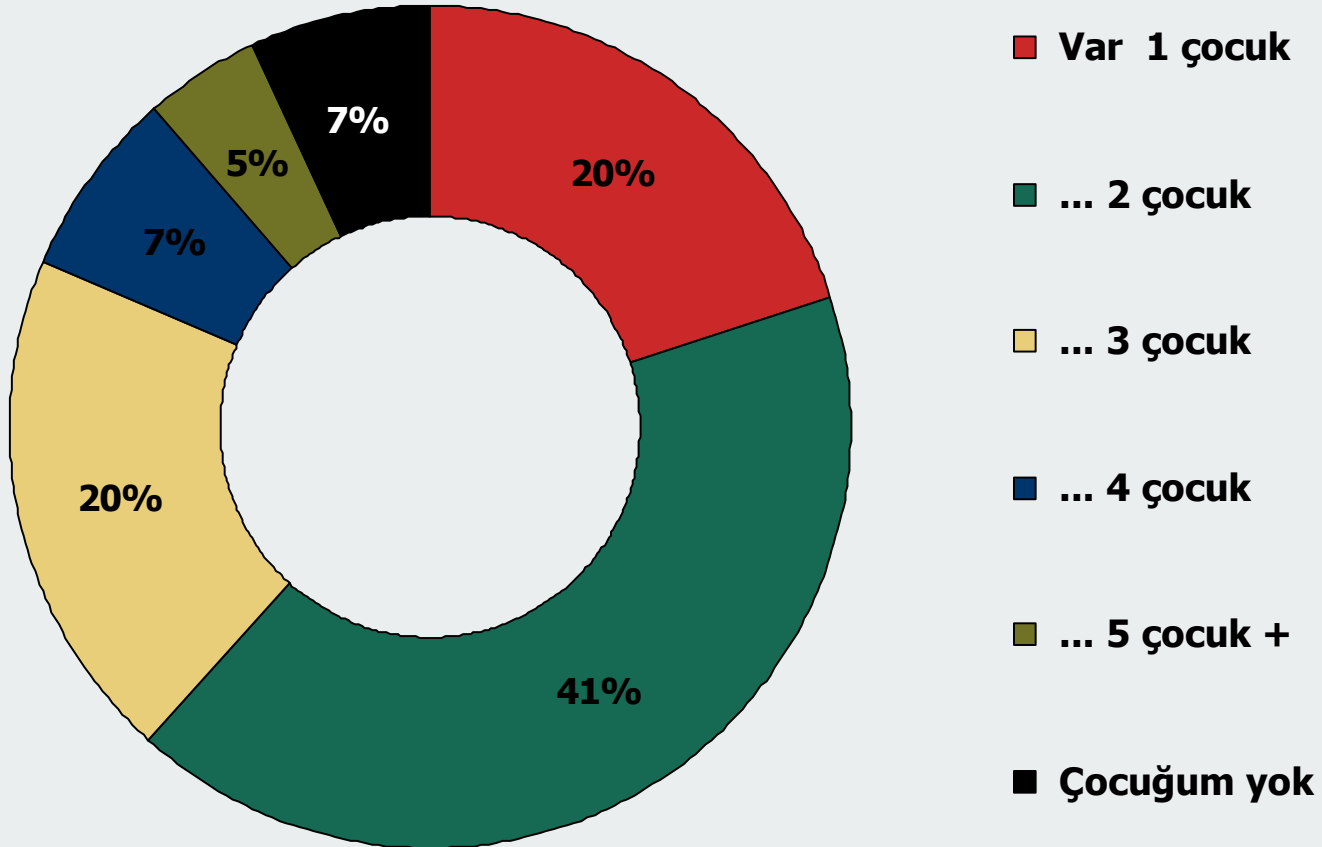
Medeni Durum

Baz: 661 (Tüm görüşülenler)

D5. Medeni durumunuzu söyler misiniz ?

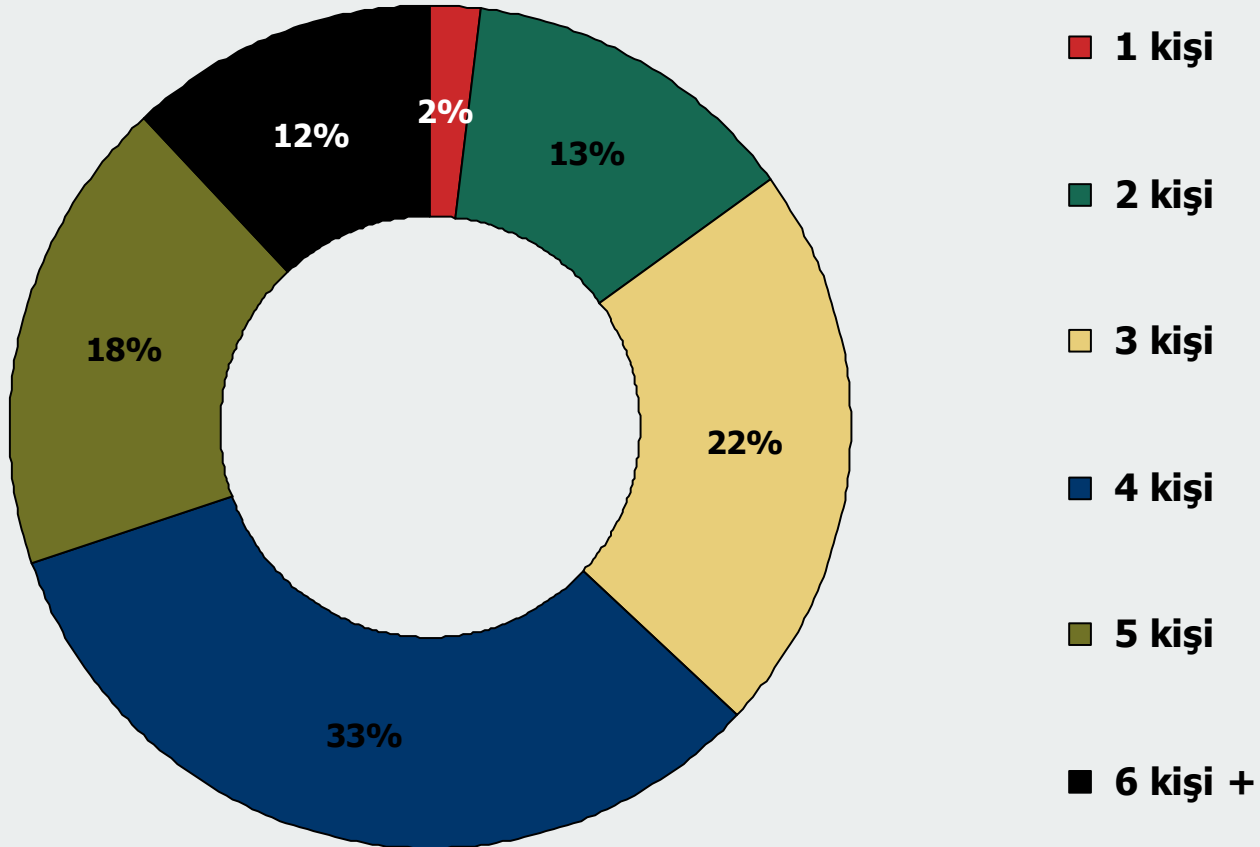
Çocuk Sahipliği

Baz: 553

D6. Çocuğunuz olup olmadığını varsa kaç çocuğunuz olduğunu söyler misiniz?

Hane büyüklüğü

Baz: 661

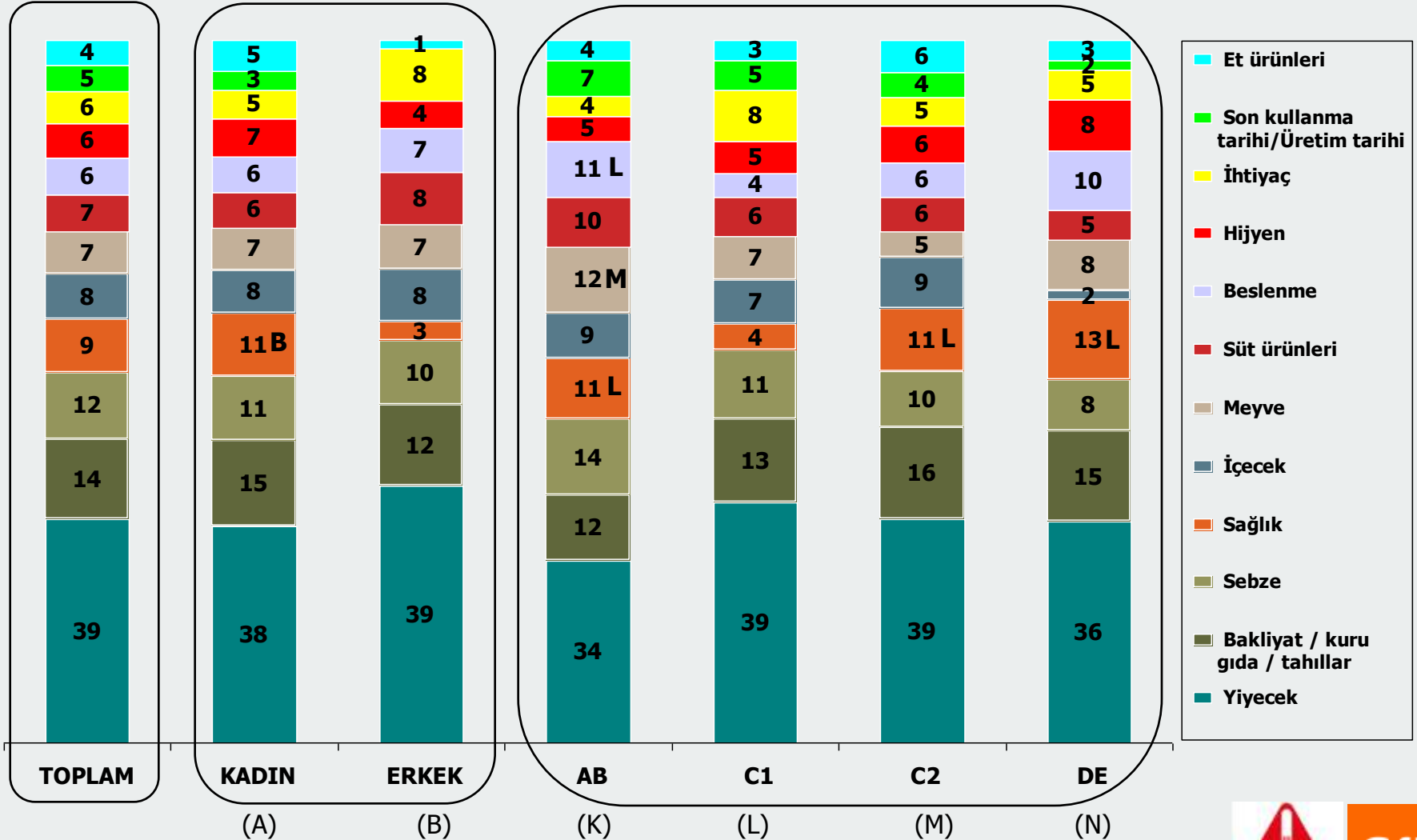
D8. Evinizde siz de dahil olmak üzere kaç kişi yaşıyor?

BULGULAR

Gıda kelimesinin çağrıştırdıkları

20

Baz: 661

496

165

105

210

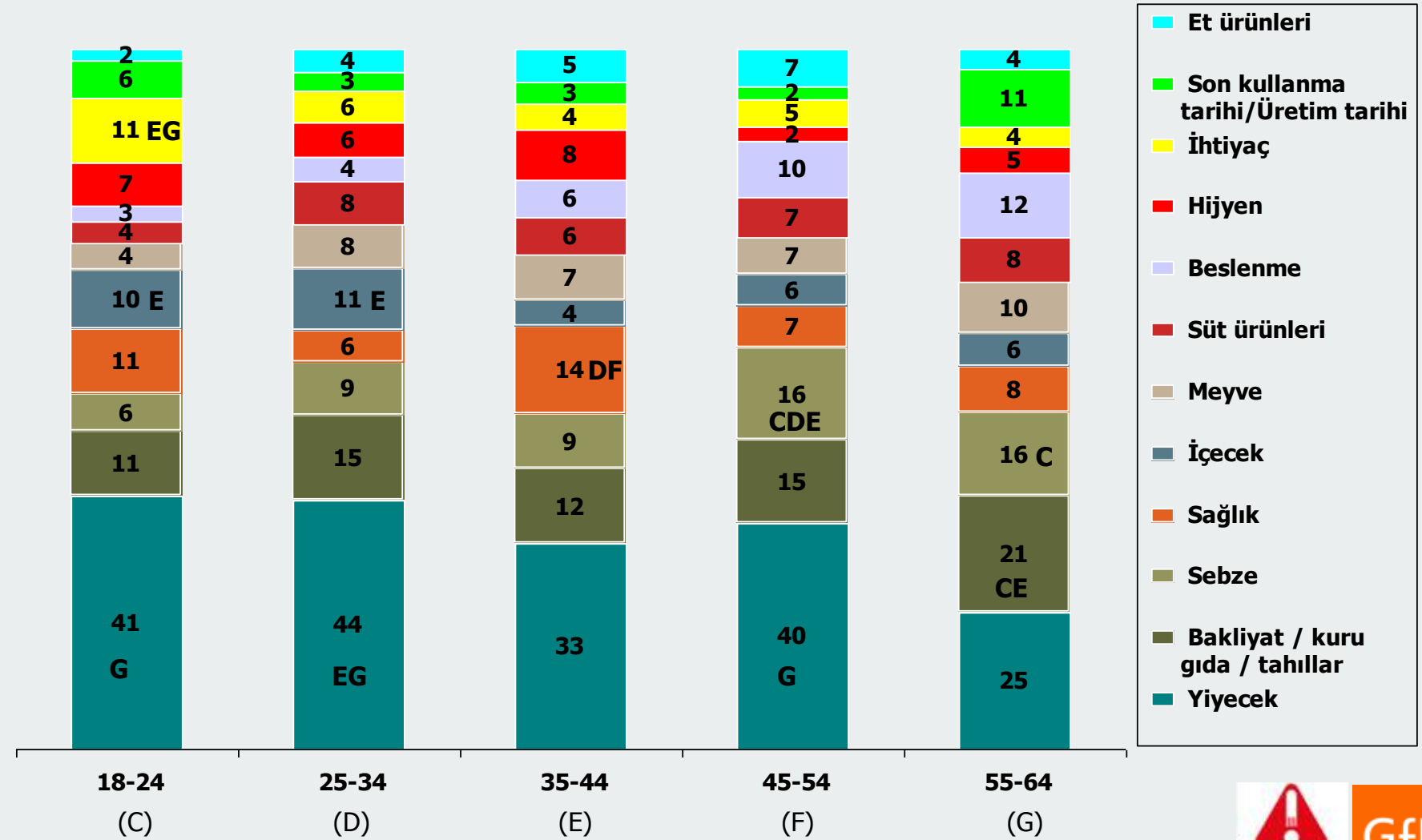
282

61

S1. Gıda kelimesini duyduğunuzda aklınıza hangi kelimeler geliyor?

Gıda kelimesinin çağrıştırdıkları

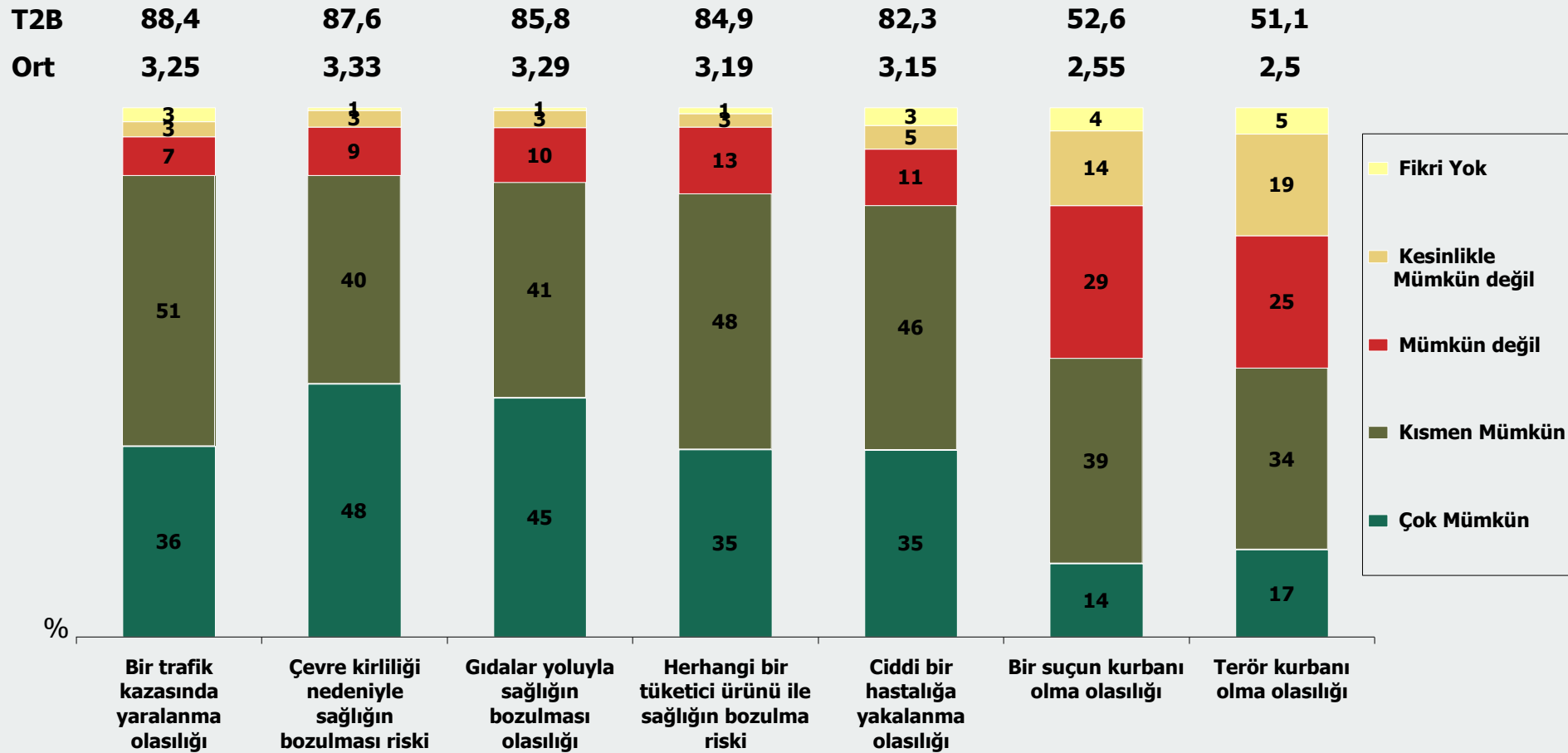
21

Baz: 114 192 148 123 84
 S1. Gıda kelimesini duyduğunuzda aklınıza hangi kelimeler geliyor?

Tüketicilerin potansiyel risk olabilecek durumlara maruz kalma olasılığı (TOPLAM)

22

Baz: 661

S2. Şimdi size potansiyel risk olabilecek bazı cümleler okuyacağım. Lütfen bunların her birinin sizin başınıza gelmesi ihtimalinin ne derece mümkün olduğunu, 4- Çok mümkün ve 1- Kesinlikle mümkün değil olmak üzere belirtir misiniz?

Tüketicilerin potansiyel risk olabilecek durumlara maruz kalma olasılığı (TOPLAM)

23

Risk konularında yapılan ankete göre, Avrupa Birliği vatandaşlarının büyük çoğunluğu, Türk vatandaşları gibi, 'Çevre Kirliliği' (%61) ve 'Trafik Kazaları'nı (%51) başlarına gelme ihtimali en yüksek olan potansiyel riskler olarak görmektedir. Vatandaşların %40'ından fazlası aynı zamanda, yine Türk vatandaşları gibi yüksek bir oranla, sağlıklarının gıdalar ya da herhangi bir tüketici ürünü ile bozulabileceğini düşünmektedir.

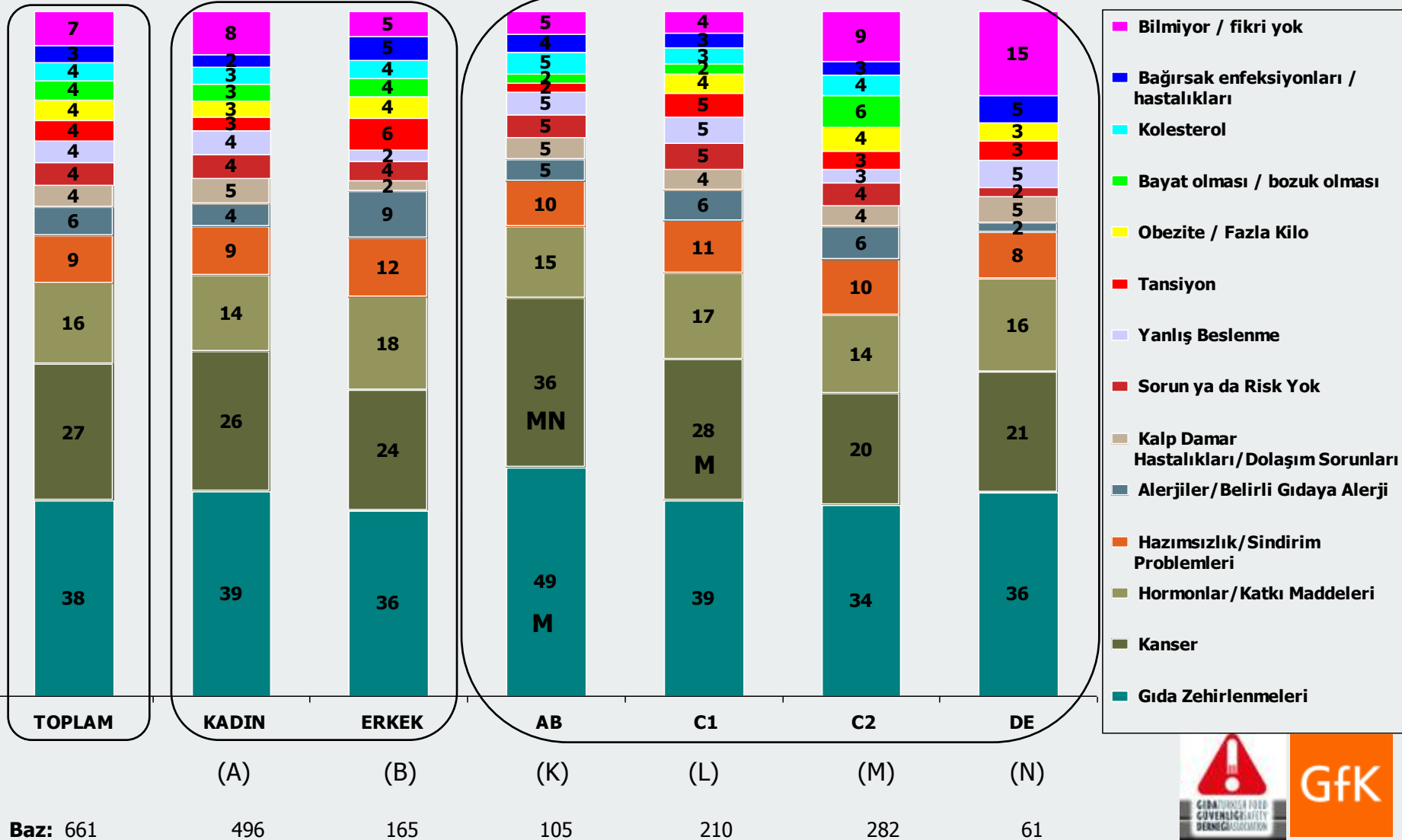

Bölge kırılımına bakıldığında İstanbul, Doğu Marmara, Batı Anadolu, Akdeniz, Orta Doğu Anadolu ve Batı Karadeniz'de trafik kazalarında yaralanma olasılığı en büyük potansiyel risk olarak görülürken Batı Marmara'da ciddi bir hastalığa yakalanma olasılığı, Ege'de herhangi bir tüketici ürünüyle sağlığın bozulması, Kuzey Doğu Anadolu'da gıdalar yoluyla sağlığın bozulması, Doğu Karadeniz, Orta Anadolu ve Güney Doğu Anadolu'da ise çevre kirliliği nedeniyle sağlığın bozulması başlarına gelme ihtimali en yüksek olan potansiyel riskler olarak görülmektedir.

Gıda ile ilgili akla gelen sağlık sorunları

24

Avrupa vatandaşlarının de Türk vatandaşları gibi gıda ile ilgili akıllarına gelen ilk sağlık sorunu %16 oranla gıda zehirlenmesidir. İkinci sırada %14 oranla kimyasallar, üçüncü sırada %13 oranla obezite gelmektedir.

Baz: 661

496

165

105

210

282

61

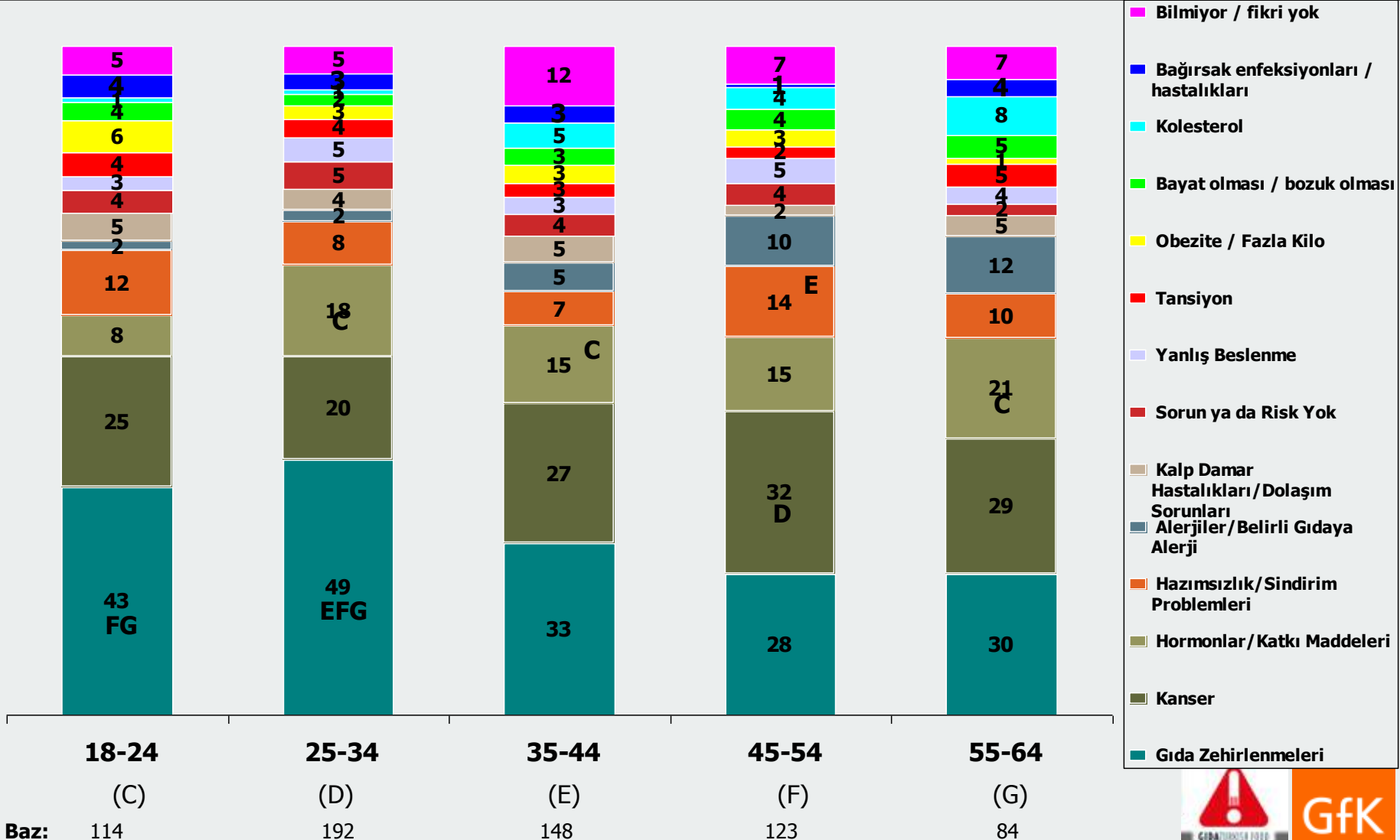
S3. Gıdayla ilgili aklınıza gelen sağlık sorunları nelerdir?

Gıda ile ilgili akla gelen sağlık sorunları

Batı Anadolu dışında tüm bölgelerde gıdyla ilgili akla gelen ilk sağlık sorunu gıda zehirlenmeleridir. Batı Anadolu'da ise gıdyla ilgili akla gelen ilk sağlık sorunu kanserdir. Diğer bölgelerde de genelde akla gelen ikinci sağlık sorunu kanserken, Ege bölgesinde kanserin akla gelme oranının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

25

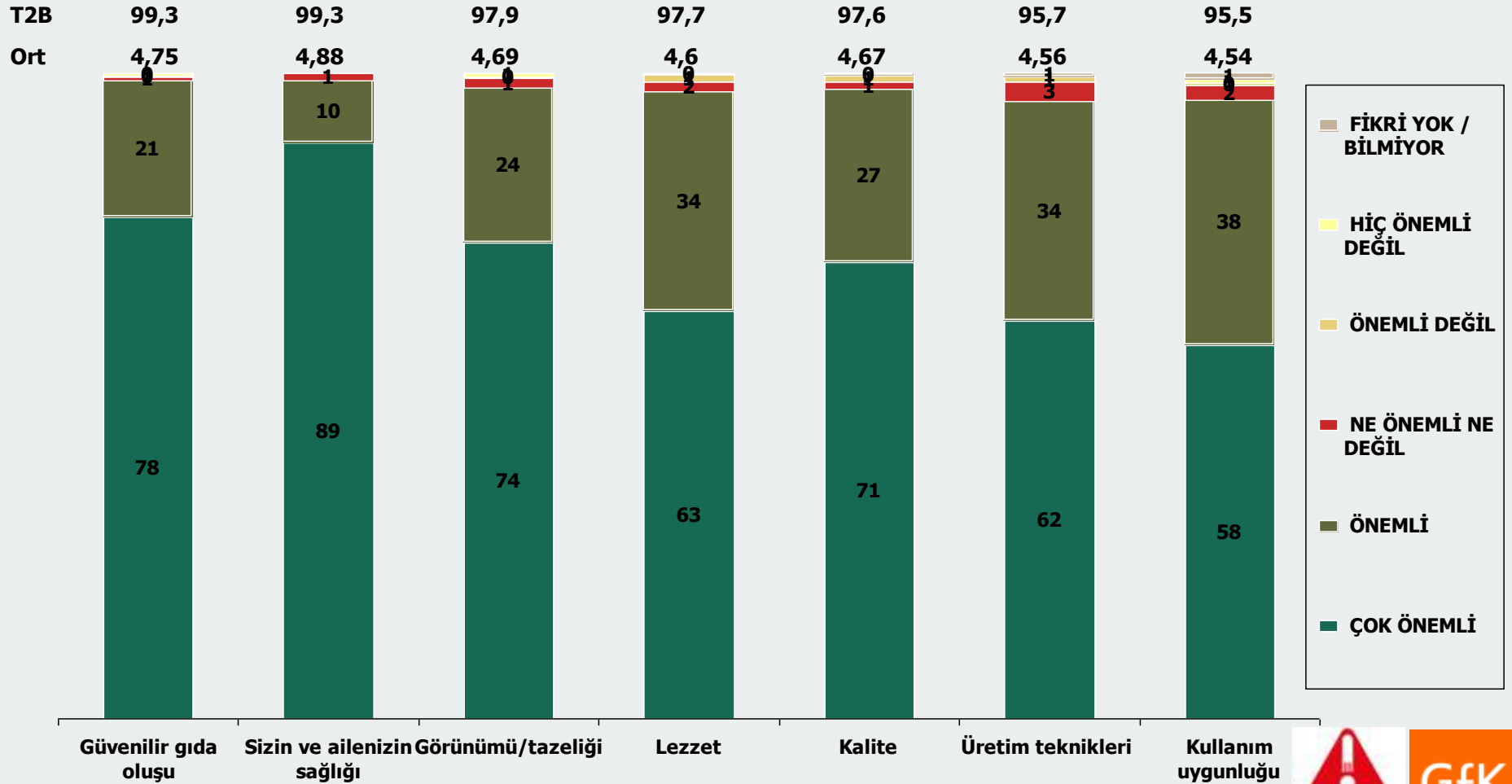

S3. Gıdyla ilgili aklınıza gelen sağlık sorunları nelerdir?

Gıda alışverişlerinde tercihleri etkileyen faktörler (TOPLAM)

26

Gıda alışverişinde Türk tüketicisini en çok etkileyen faktörler 'Güvenilir gıda oluşu' ve 'Ailenin Sağlığı' iken Avrupa tüketicisinin seçimini etkileyen kilit faktörler sırasıyla 'Kalite', 'Fiyat' ve 'Görünümü/tazeliği'dir

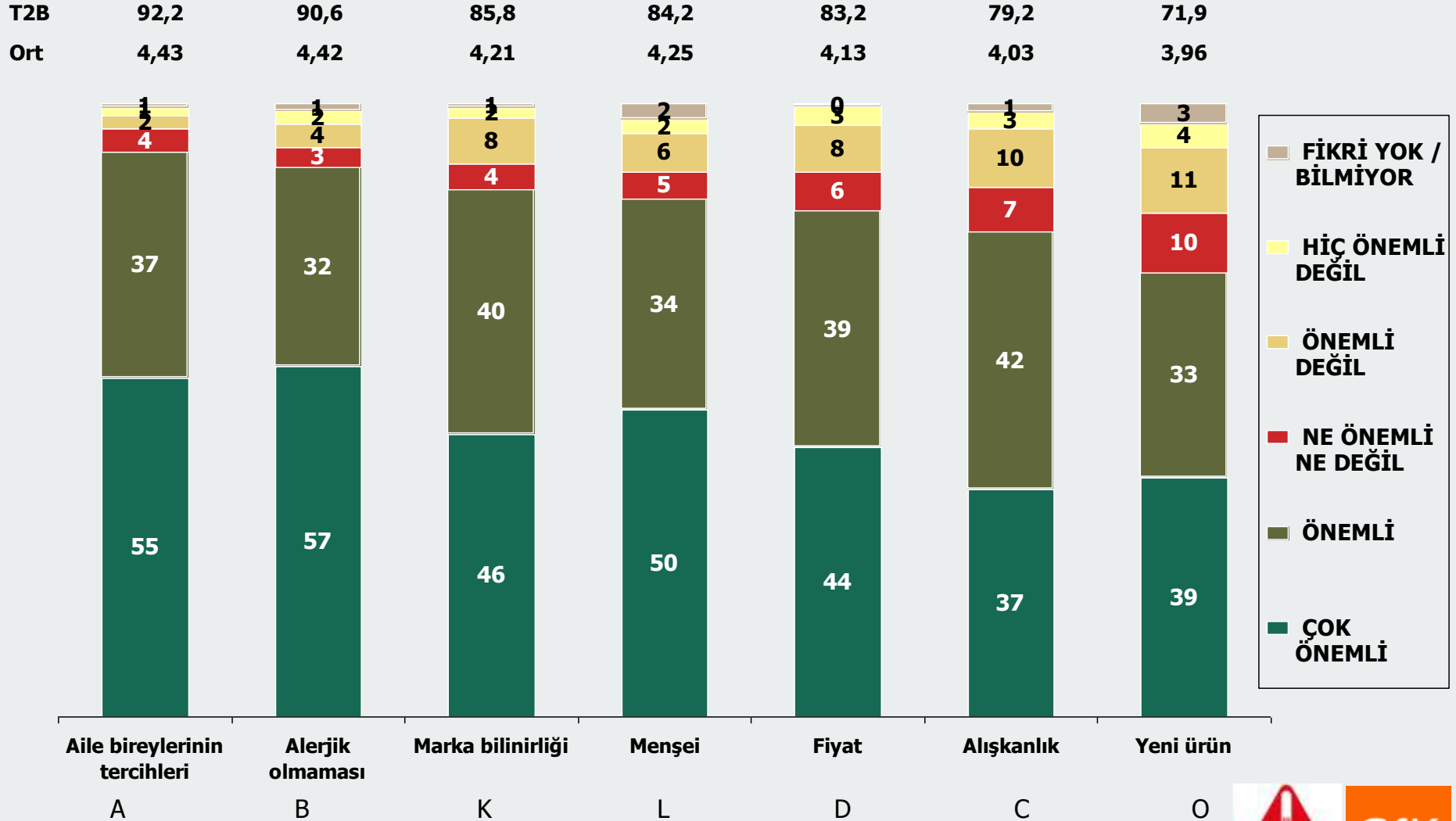

Baz: 661

S4. Size Gıda alışverişine gittiğinizde tercihlerinizi etkileyebilecek bazı faktörler okuyacağım. Okuduğum her bir faktörün sizin için ne derece önemli olduğunu 5- Çok önemli ve 1- Hiç önemli değil olmak üzere söyler misiniz?

Gıda alışverişlerinde tercihleri etkileyen faktörler (TOPLAM)

27

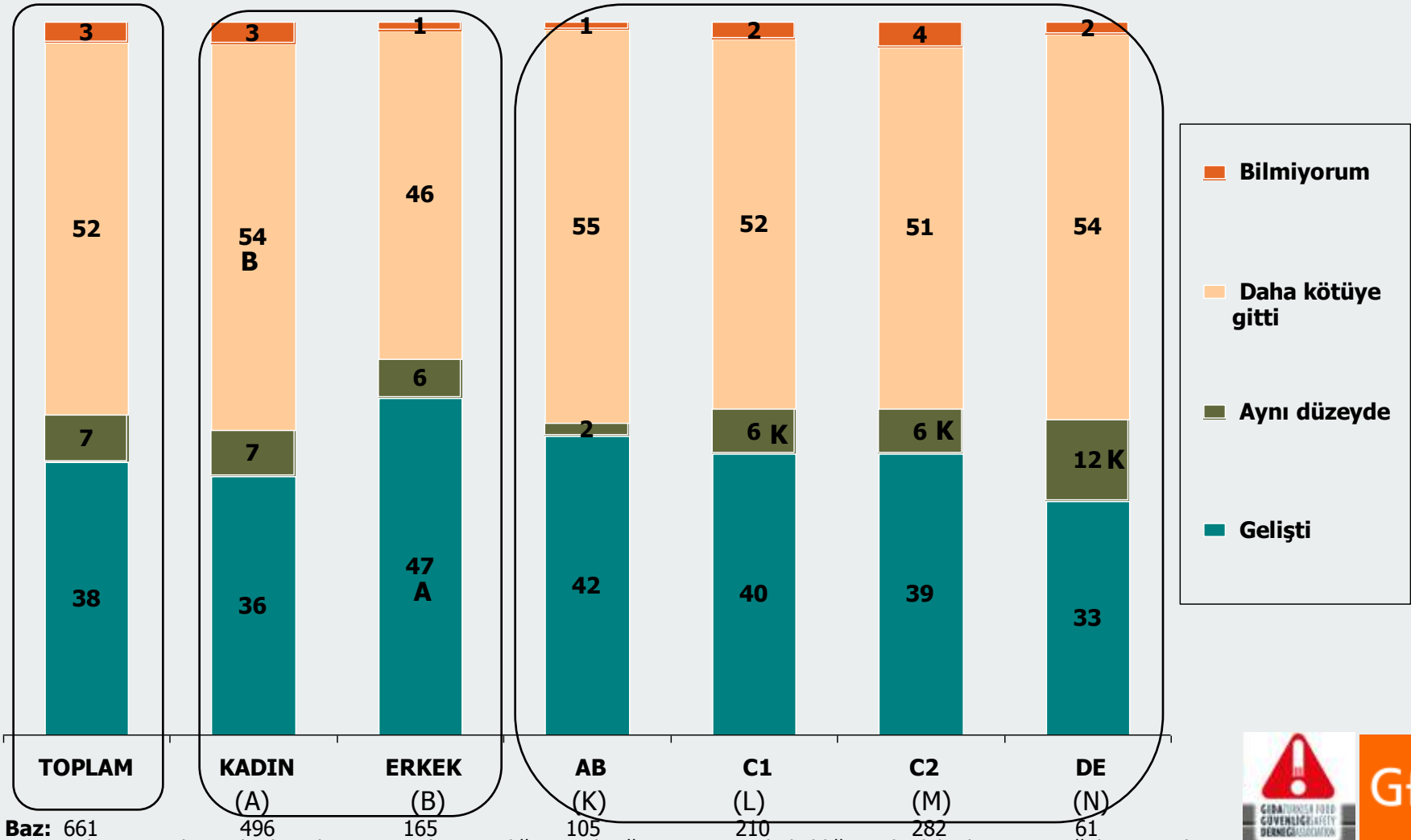
Baz: 661

S4. Size Gıda alışverişine gittiğinizde tercihlerinizi etkileyebilecek bazı faktörler okuyacağım. Okuduğum her bir faktörün sizin için ne derece önemli olduğunu 5- Çok önemli ve 1- Hiç önemli değil olmak üzere söyler misiniz?

Gıda güvenliği konusundaki gelişmelerin 10 yıl öncesine kıyaslanması

Avrupa vatandaşlarının %38'i gıda güvenliğinin 10 yıl önceye göre geliştiğini, %29'u aynı düzeyde kaldığını, %28'i ise daha kötüye gittiğini düşünürken Türk vatandaşlarının yarısından fazlası daha kötüye gittiği fikrine sahiptir ve %38'i geliştiğini, %7'si ise aynı düzeyde kaldığını düşünmektedir.

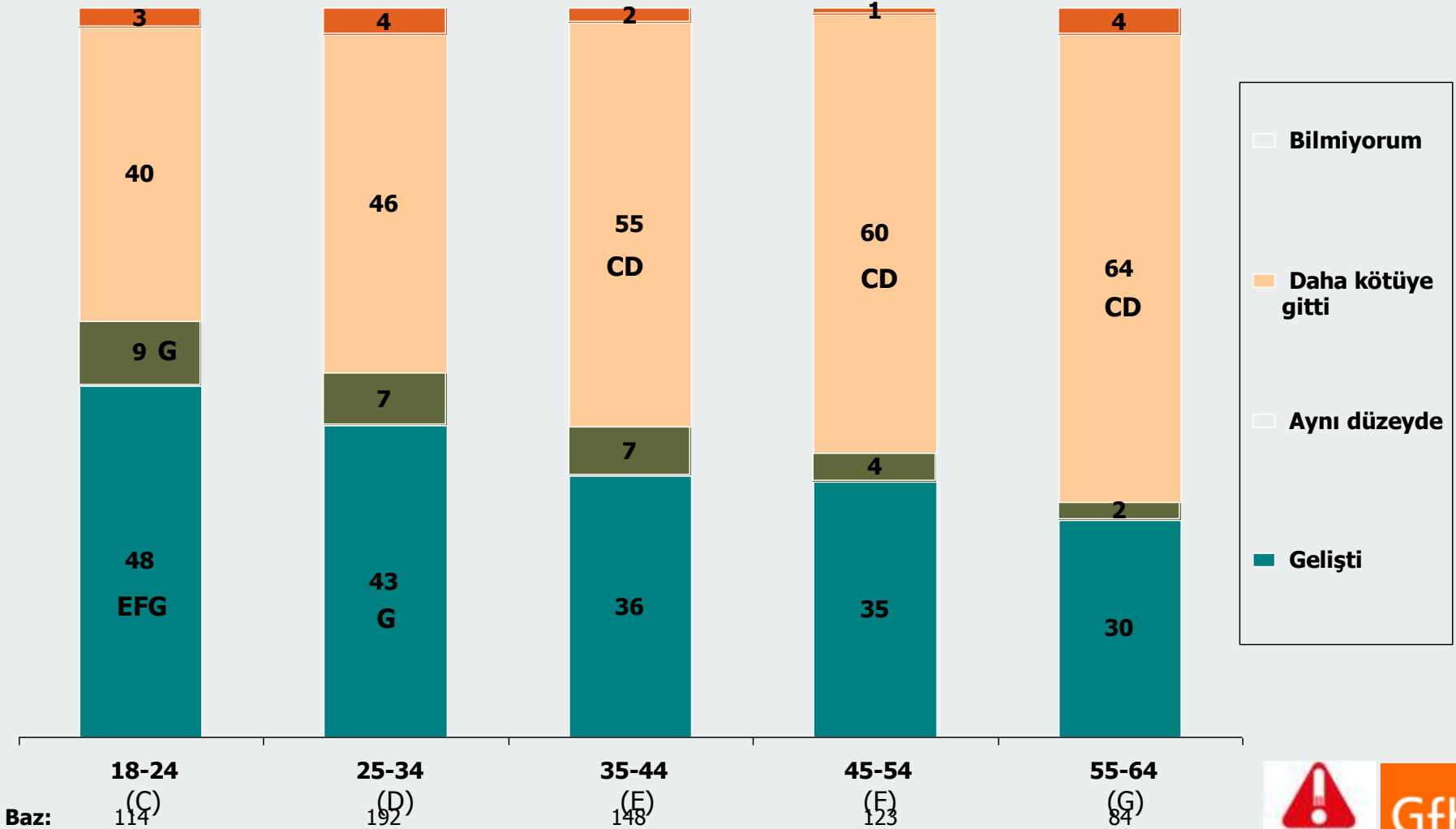
28

S5. On yıl öncesini bugünle kıyaslırsanız, Gıda güvenliğinin geliştiği, aynı seviyede kaldığı ya da daha kötüye gittiği konusunda ne söyleyebilirsiniz?

Gıda güvenliği konusundaki gelişmelerin 10 yıl öncesine kıyaslanması

29

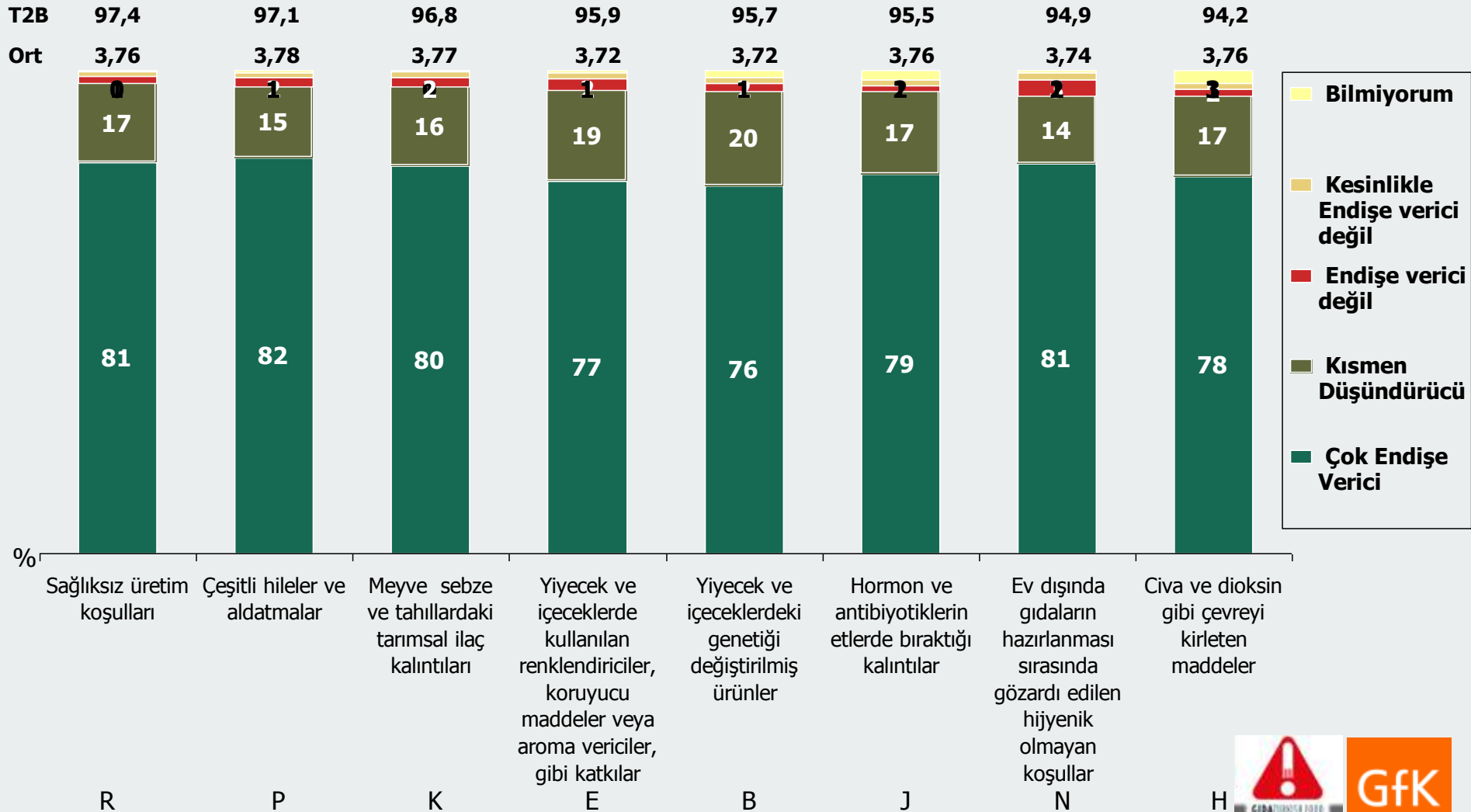

S5. On yıl öncesini bugünle kıyaslarsanız, Gıda güvenliğinin geliştiği, aynı seviyede kaldığı ya da daha kötüye gittiği konusunda ne söyleyebilirsiniz?

Endişe duyulan konular (TOPLAM)

Avrupa tüketicisinin endişe duyduğu konuların başında sırasıyla ortalama %63 ve %62 oranla 'Meyve sebze ve tahıllardaki ilaç kalıntıları' ve 'Kuş gribi gibi yeni virüsler' gelirken Türk tüketicisi en çok 'Sağlıksız üretim koşulları' ve 'Çeşitli hileler ve aldatmalar' konusunda endişe duymaktadır.

30

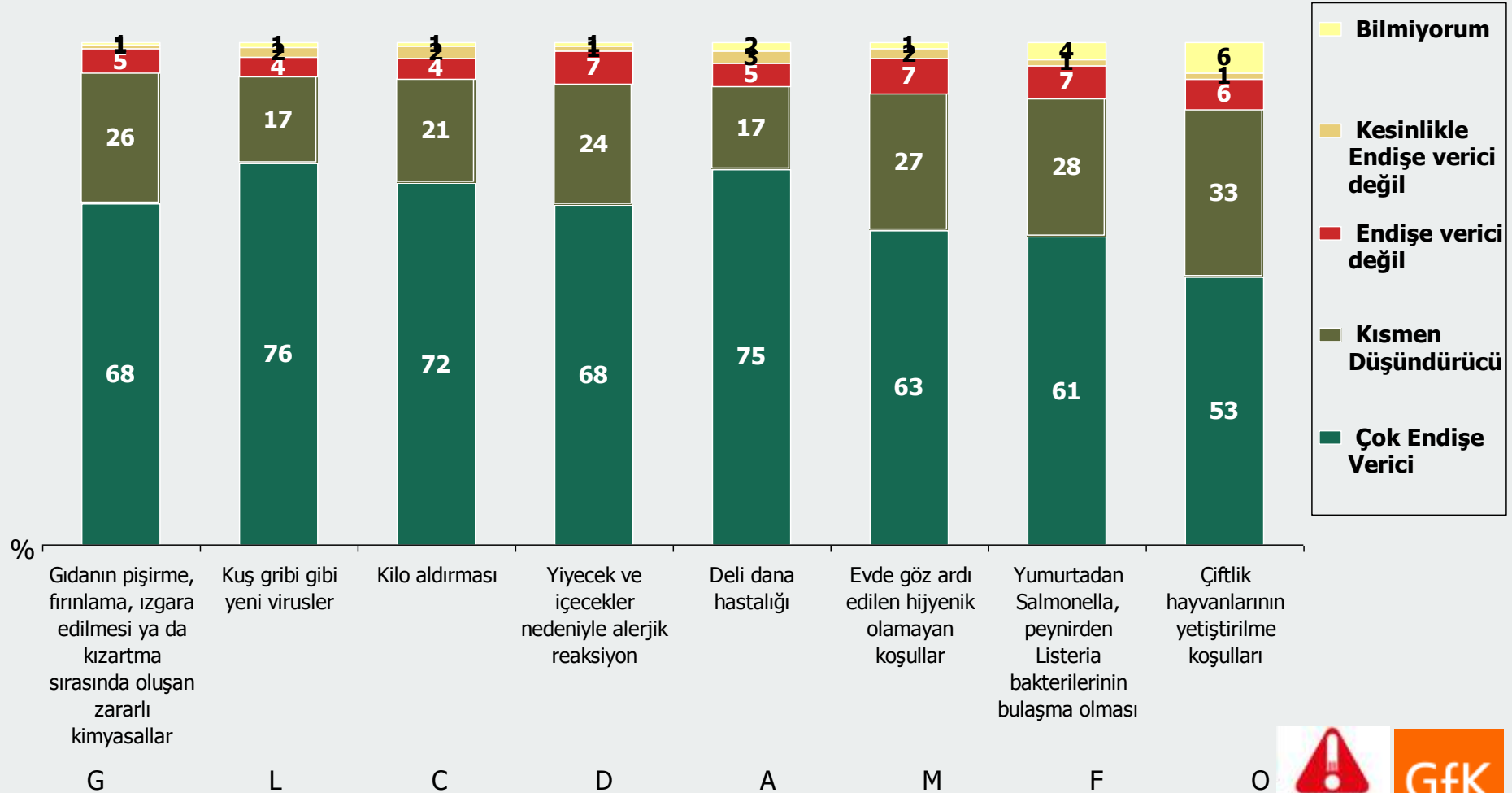
Baz: 661

S6 Lütfen size sayacağım konular için ne ölçüde endişe duyduğunuzu "4- Çok endişe verici / 1- Kesinlikle endişe verici değil" olarak üzere belirtir misiniz?

Endişe duyulan konular (TOPLAM)

31

T2B	93,6	93,5	93	91,9	91,2	89,8	89,2	86,7
Ort	3,6	3,69	3,64	3,59	3,66	3,52	3,56	3,47

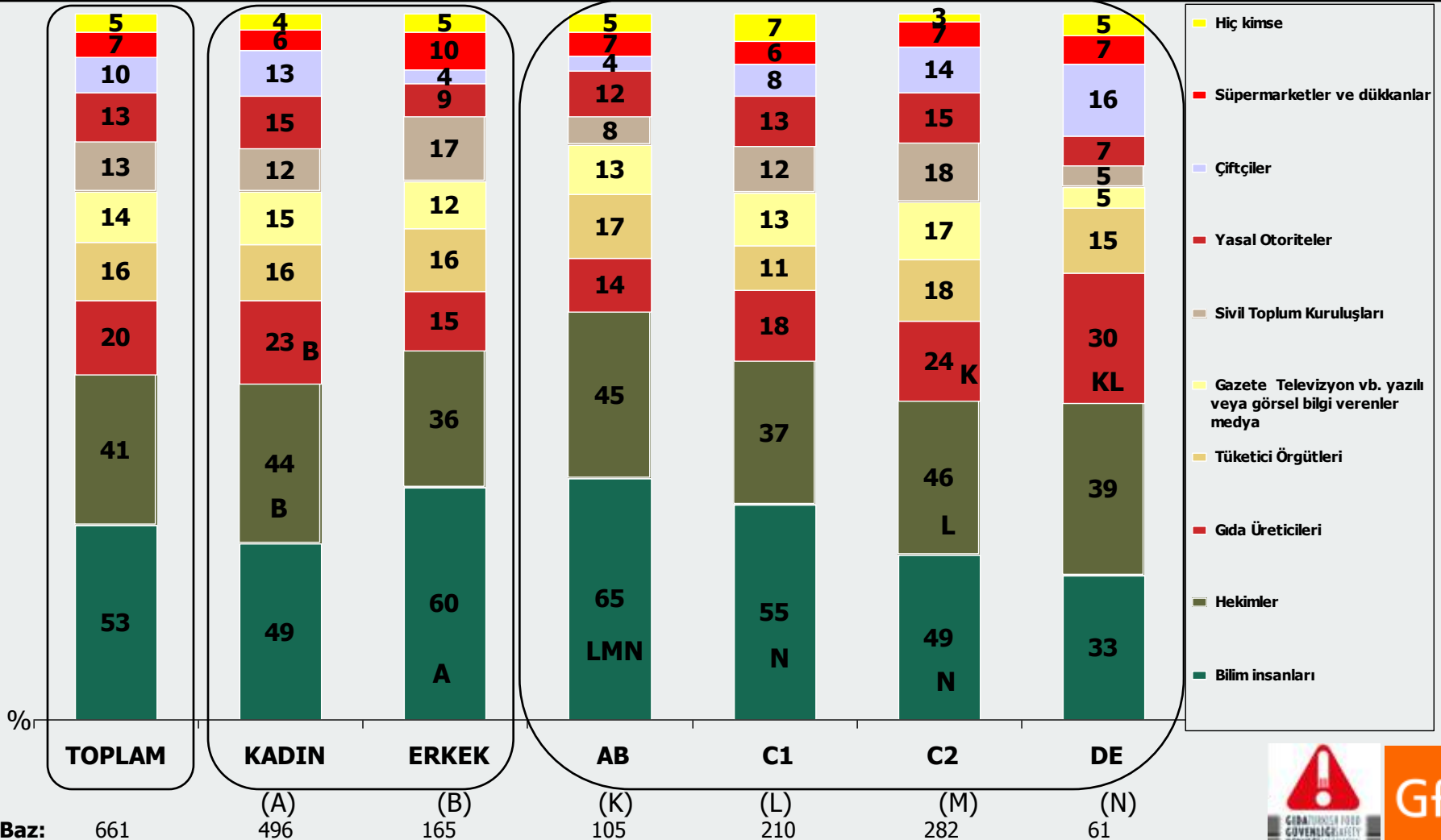
Baz: 661

S6 Lütfen size sayacağım konular için ne ölçüde endişe duyduğunuzu "4- Çok endişe verici / 1- Kesinlikle endişe verici değil" olarak üzere belirtir misiniz?

Balık ve tavuk ile ilgili gıda riskleri konusunda yapılan bilgilendirmelerde en güvenilen bilgi kaynakları

32

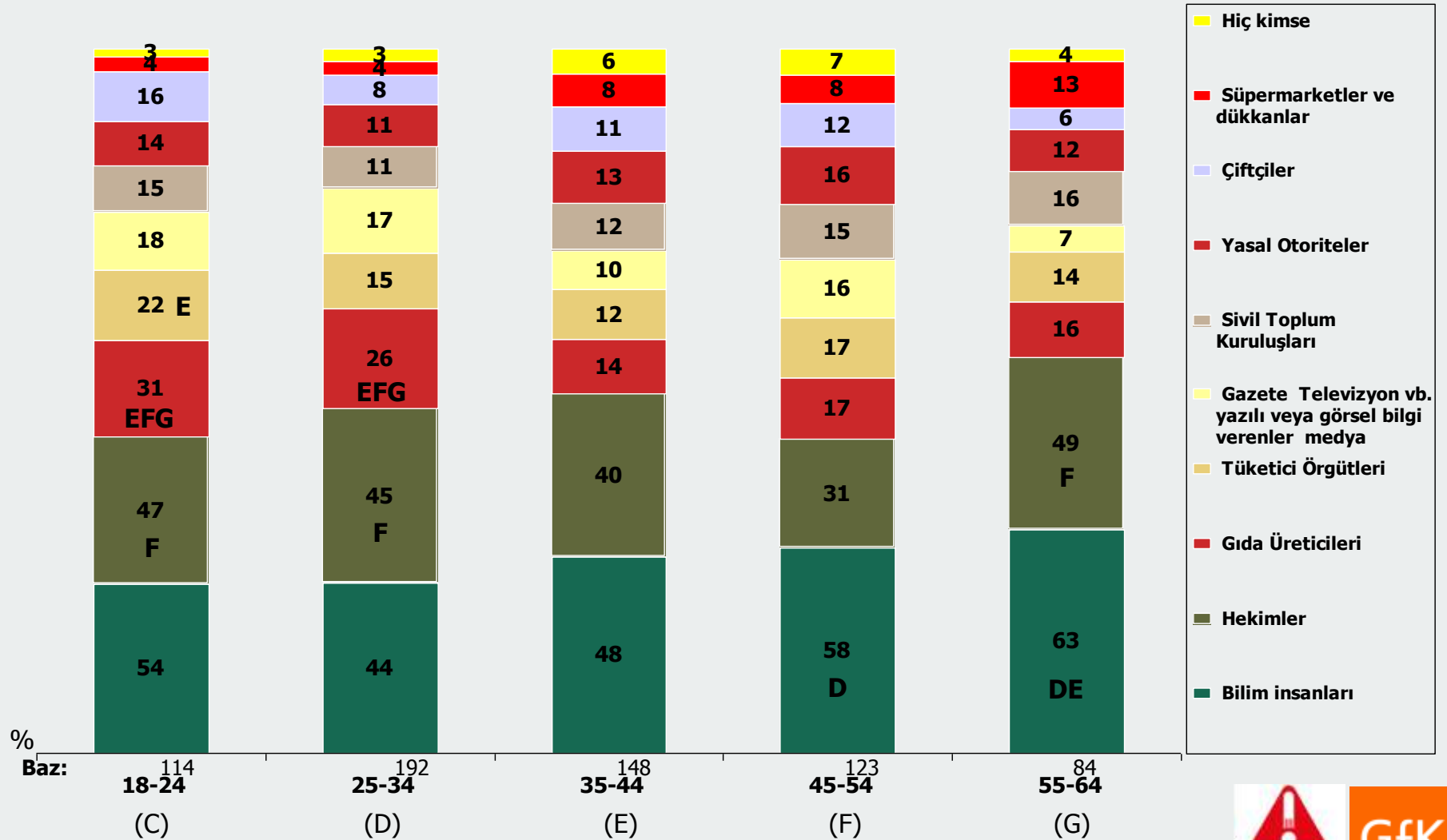
Avrupa tüketicisinin balık ve tavuk ile ilgili gıda riskleri konusunda yapılan bilgilendirmelerde en çok güvendiği bilgi kaynakları tüketici örgütleri (%32) ve hekimlerden (%32) Türk tüketicisinin en çok güvendiği bilgi kaynaklarının başında bilim insanları ve ikinci sırada yine hekimler gelmektedir.

S7. Balık veya tavukta çok ciddi bir gıda riskinin bulunduğunu varsayalım siz bu risk hakkında en çok kim veya kimler tarafından yapılan bilgilendirmeye güvenirdiniz?

Balık ve tavuk ile ilgili gıda riskleri konusunda yapılan bilgilendirmelerde en güvenilen bilgi kaynakları

33

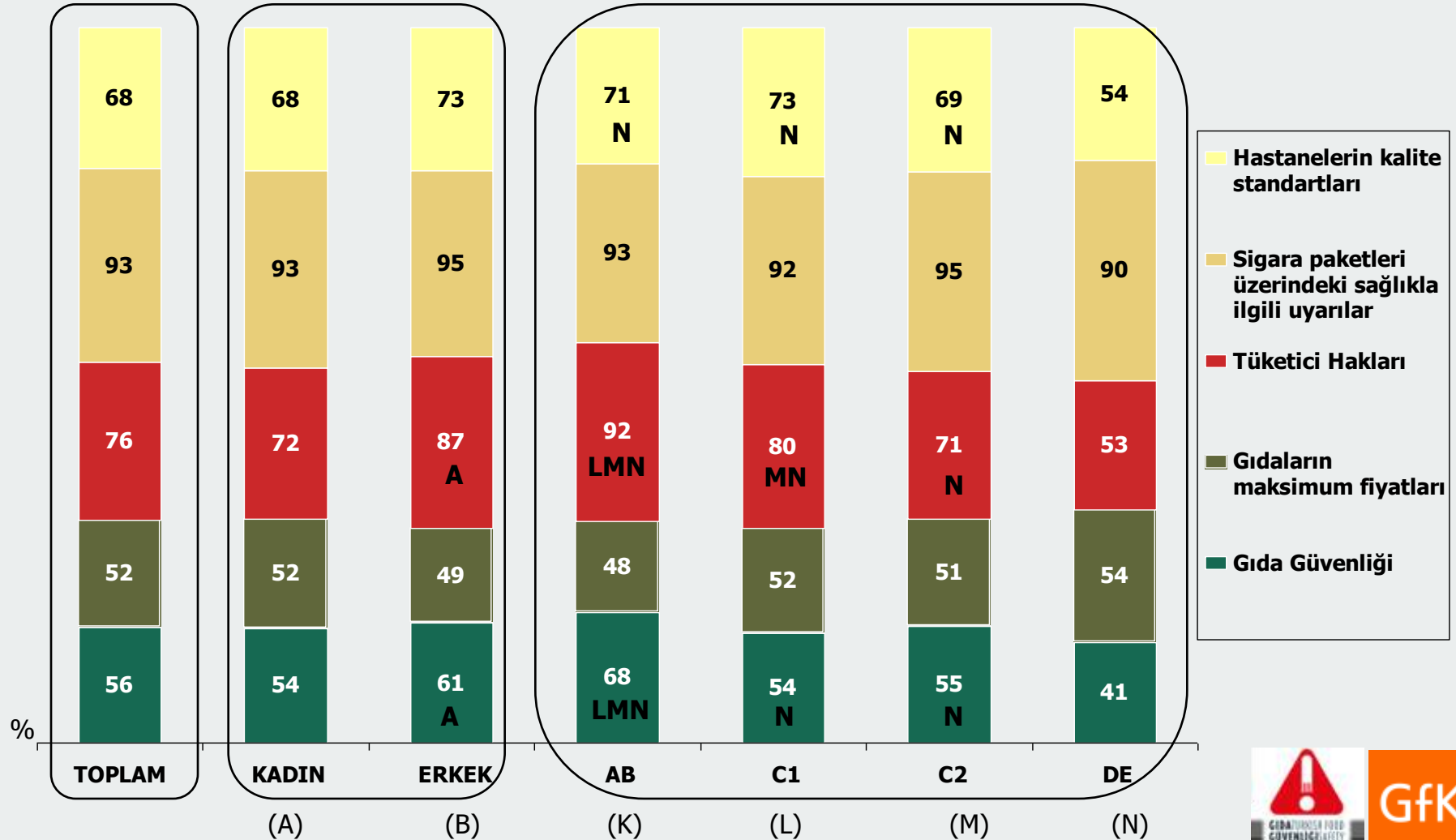

S7. Balık veya tavukta çok ciddi bir gıda riskinin bulunduğunu varsayalım siz bu risk hakkında en çok kim veya kimler tarafından yapılan bilgilendirmeye güvenirdiniz?

Aşağıda belirtilen konular hakkında ülkemizde mevcut mevzuat olup olmadığının bilinirliği (Evet Diyenler)

34

Avrupa tüketicisinin %61'i gıda güvenliği hakkında Avrupa Birliği'nde mevzuat olduğunu bilmektedir, Türk tüketicisi için ise bilinirlik oranı %56'dır.

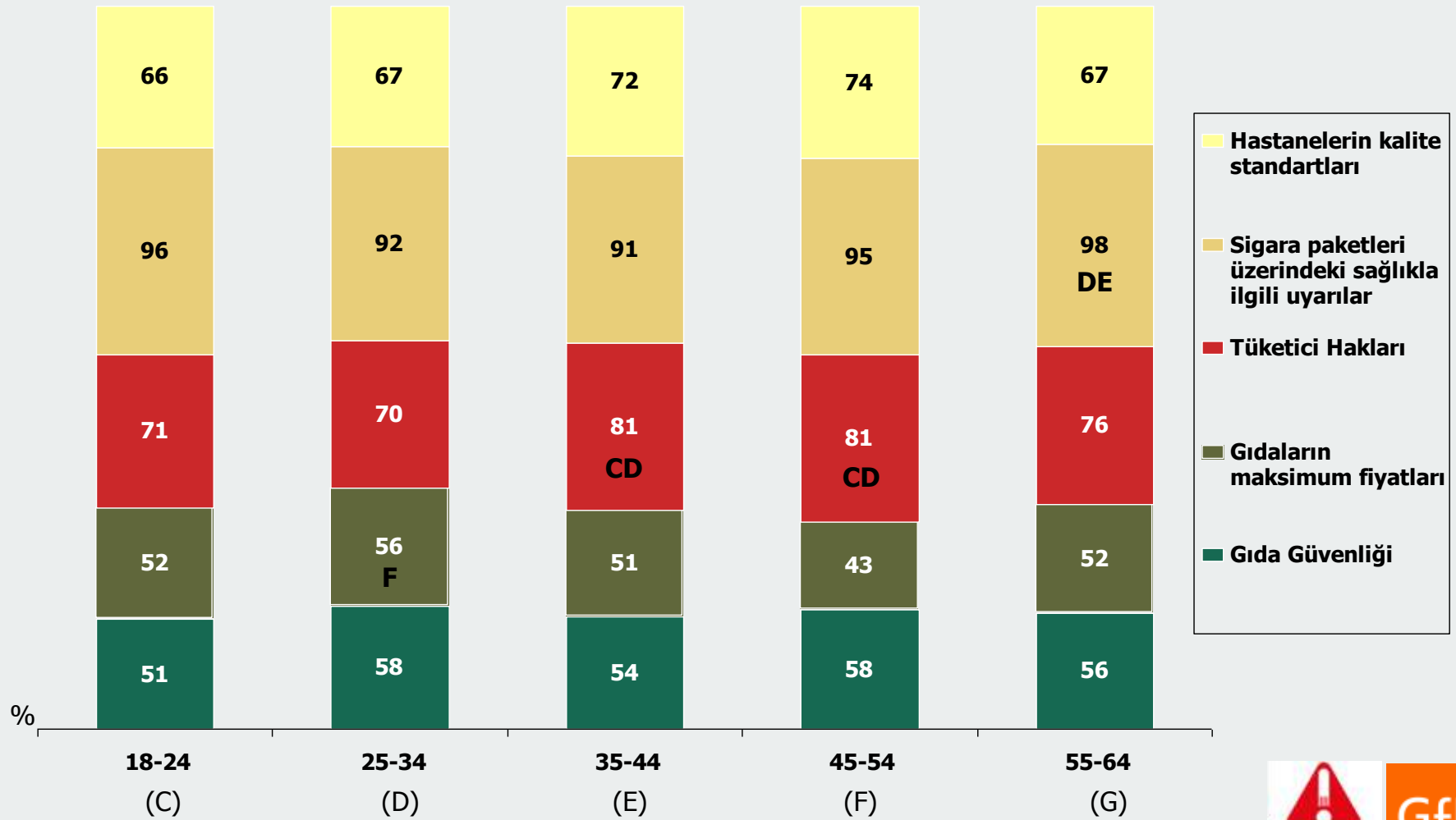

Baz: 661 496 165 105 210 282 61

S8. Şimdi size sayacaklarım ile ilgili bugüne kadar, ülkemizde mevcut olan herhangi bir mevzuat duyduunuz mu?

Aşağıda belirtilen konular hakkında ülkemizde mevcut mevzuat olup olmadığının bilinirliği (Evet Diyenler)

35

Baz:

114

192

148

123

84

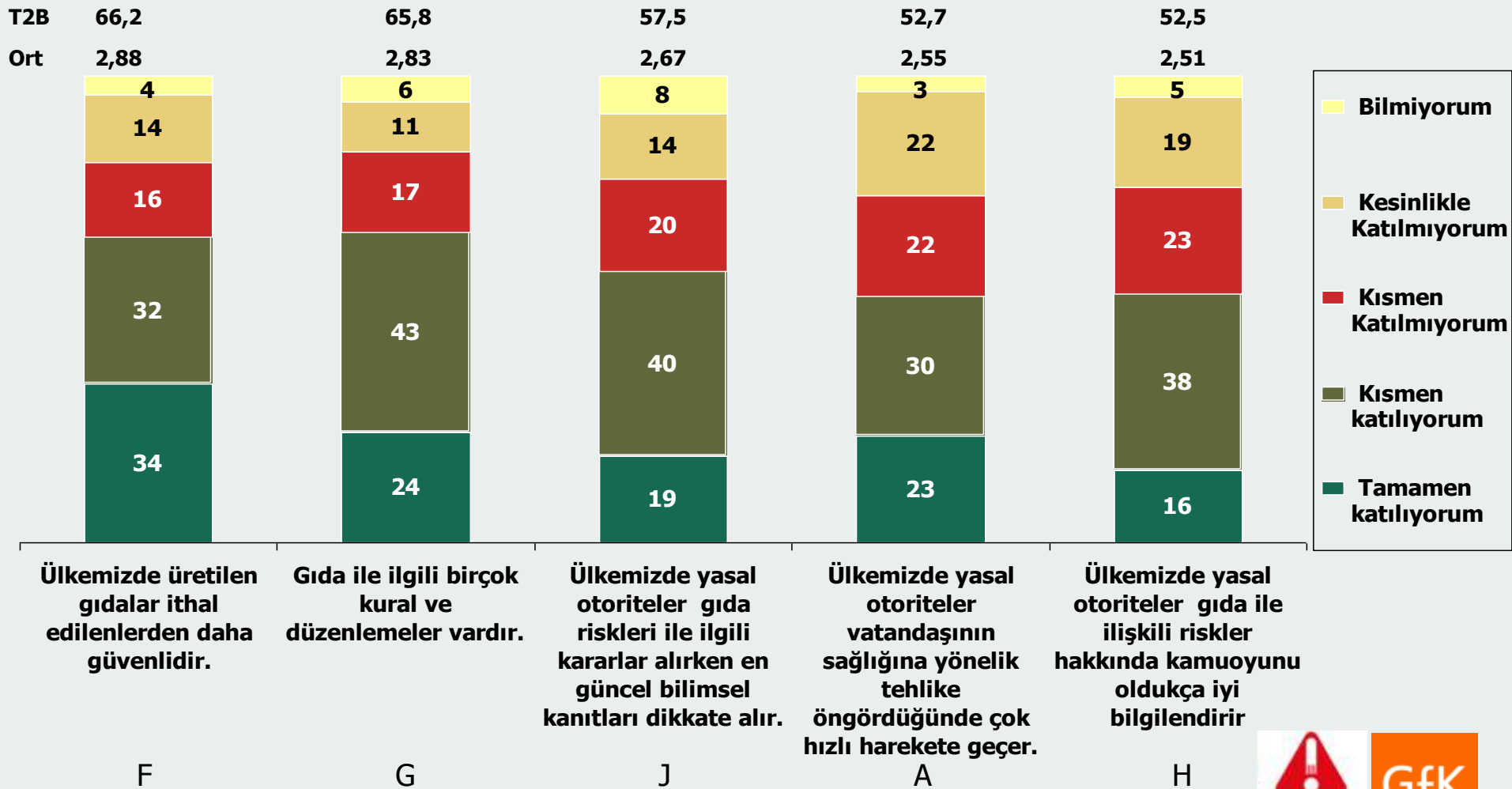
S8. Şimdi size sayacaklarım ile ilgili bugüne kadar, ülkemizde mevcut olan herhangi bir mevzuat duyduunuz mu?

İfadelere katılma (TOPLAM)

Avrupa tüketicisinin %58'i yasal otoritelerin gıda riskleri ile ilgili kararlar alırken en güncel bilimsel kanıtları dikkate aldığını düşünmektedir. Bu oran Türk tüketicisi için de yaklaşık aynıdır. Avrupa tüketicisinin %49'u yasal otoritelerin gıda ile ilişkili riskler hakkında kamuoyunu oldukça iyi bilgilendirdiğini düşünürken Türk tüketicisi için bu oran yaklaşık %53'tür.

36

Baz: 661

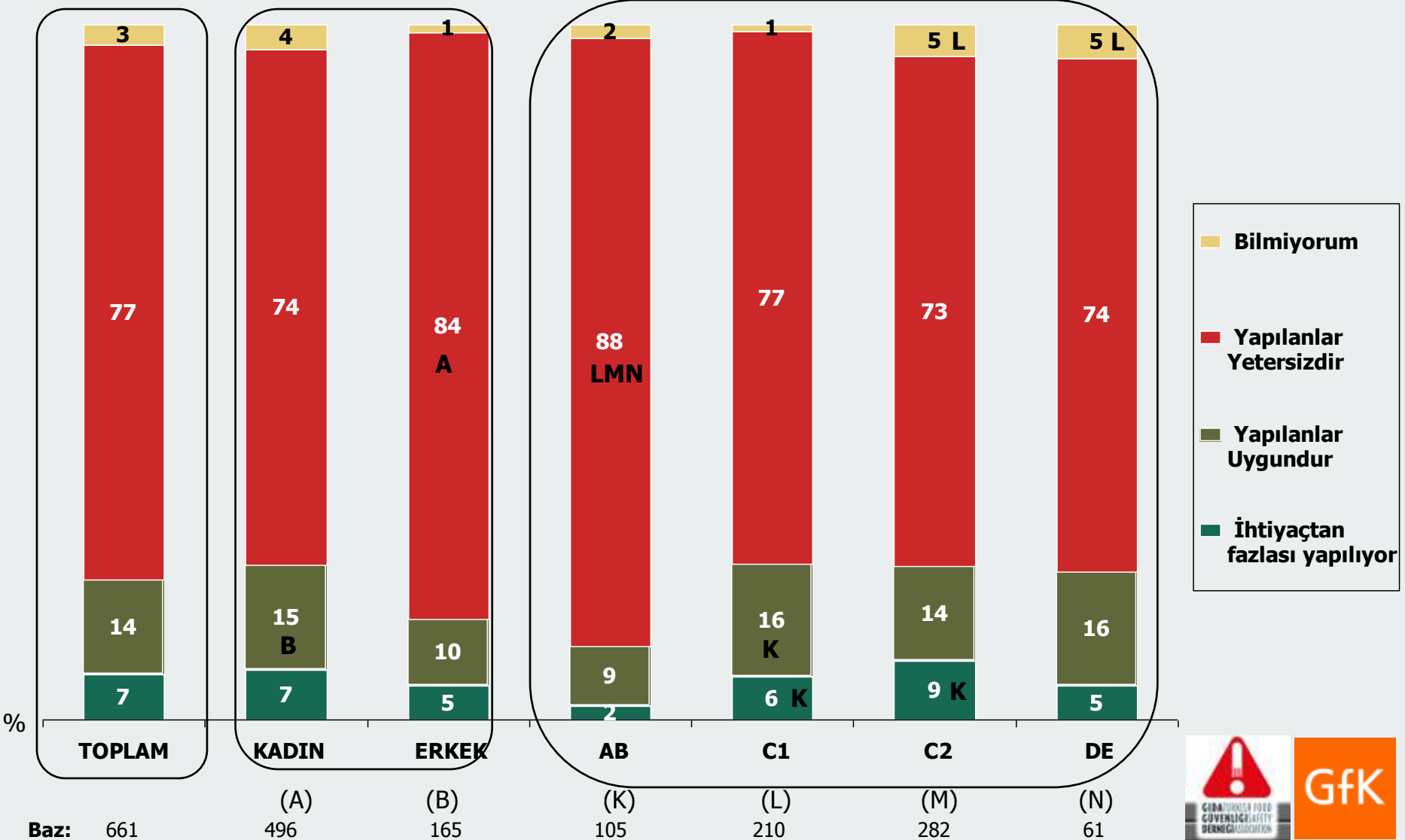
S9. Şimdi de size okuyacağım her bir ifade için görüşünüzü "4-Tamamen katılıyorum / 1-Kesinlikle Katılmıyorum" olmak üzere belirtir misiniz?

Yasal otoritelerin gıda güvenliği riskleri konusunda aldığı tedbirler

38

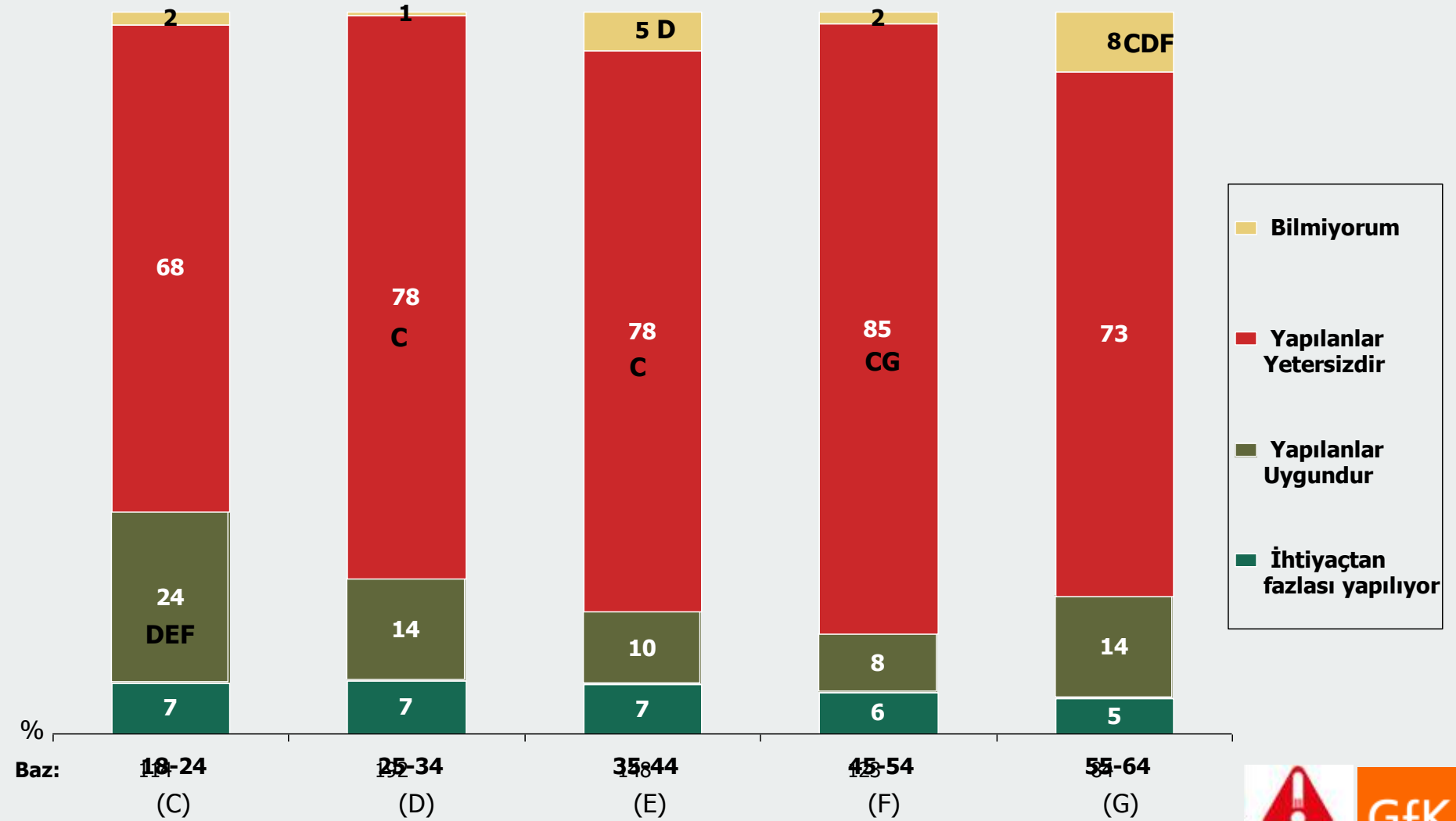
Avrupa tüketicisinin yaklaşık yarısı Avrupa Birliği'ndeki yasal otoritelerin gıda güvenliği riskleri konusunda yeterince tedbir aldığını düşünürken üçte biri yapılanların yetersiz olduğu fikrindedir. Türk tüketicisinin ise %77'si yapılanların yetersiz olduğunu düşünmekte, yaklaşık %21'i ise yapılanları yeterli bulmaktadır.

S10. Ülkemizde yasal otoritelerin gıda güvenliği riskleri ile ilgili olarak aldığı tedbirler konusunda genel olarak ne söyleyebilir siz?

Yasal otoritelerin gıda güvenliği riskleri konusunda aldığı tedbirler

39

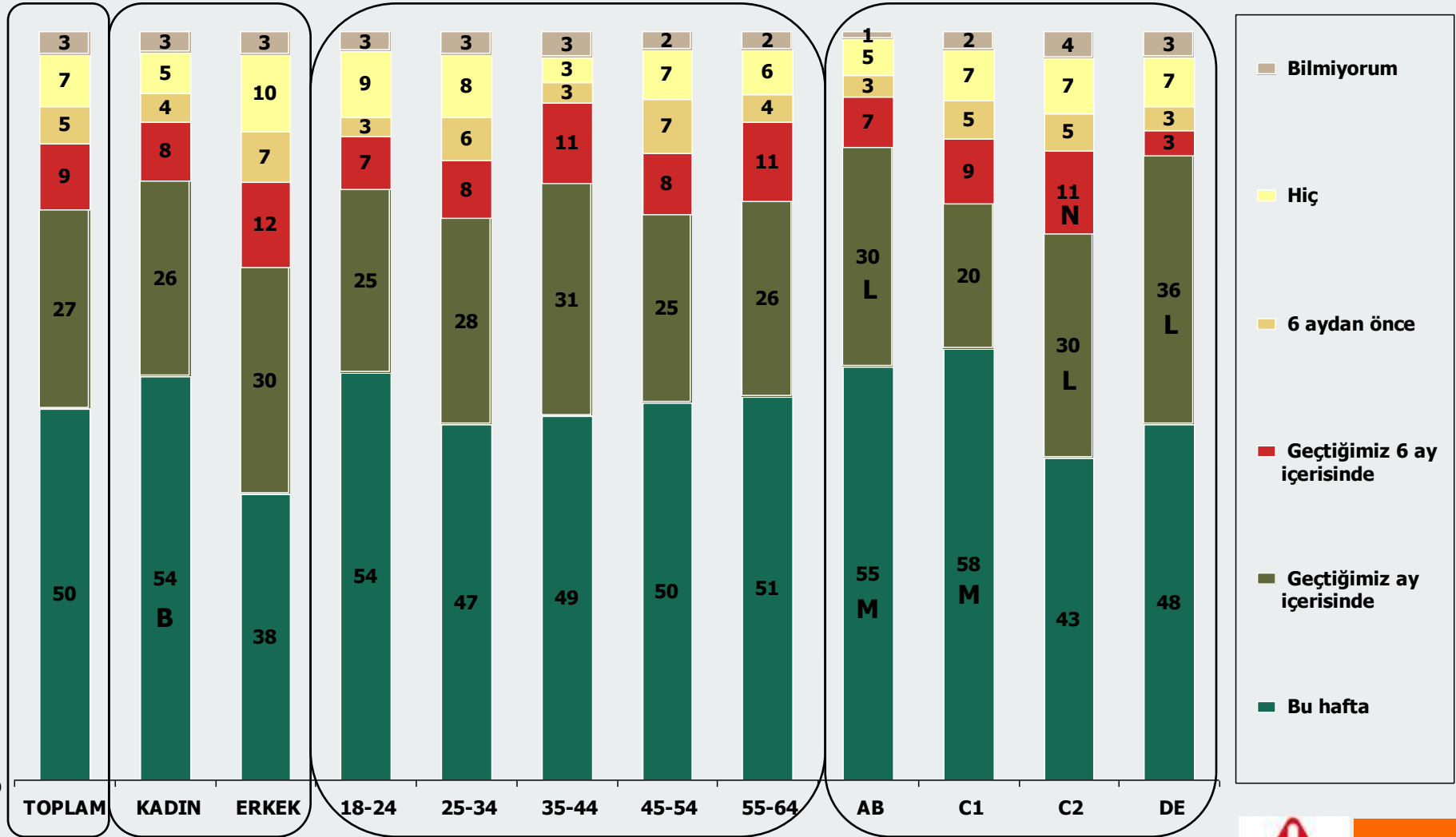

S10. Ülkemizde yasal otoritelerin gıda güvenliği riskleri ile ilgili olarak aldığı tedbirler konusunda genel olarak ne söyleyebilir siz?

Aşırı şımanlık/fazla yemek tüketimi/ çok az hareket edilmesi hakkında bilgi alma sıklığı

40

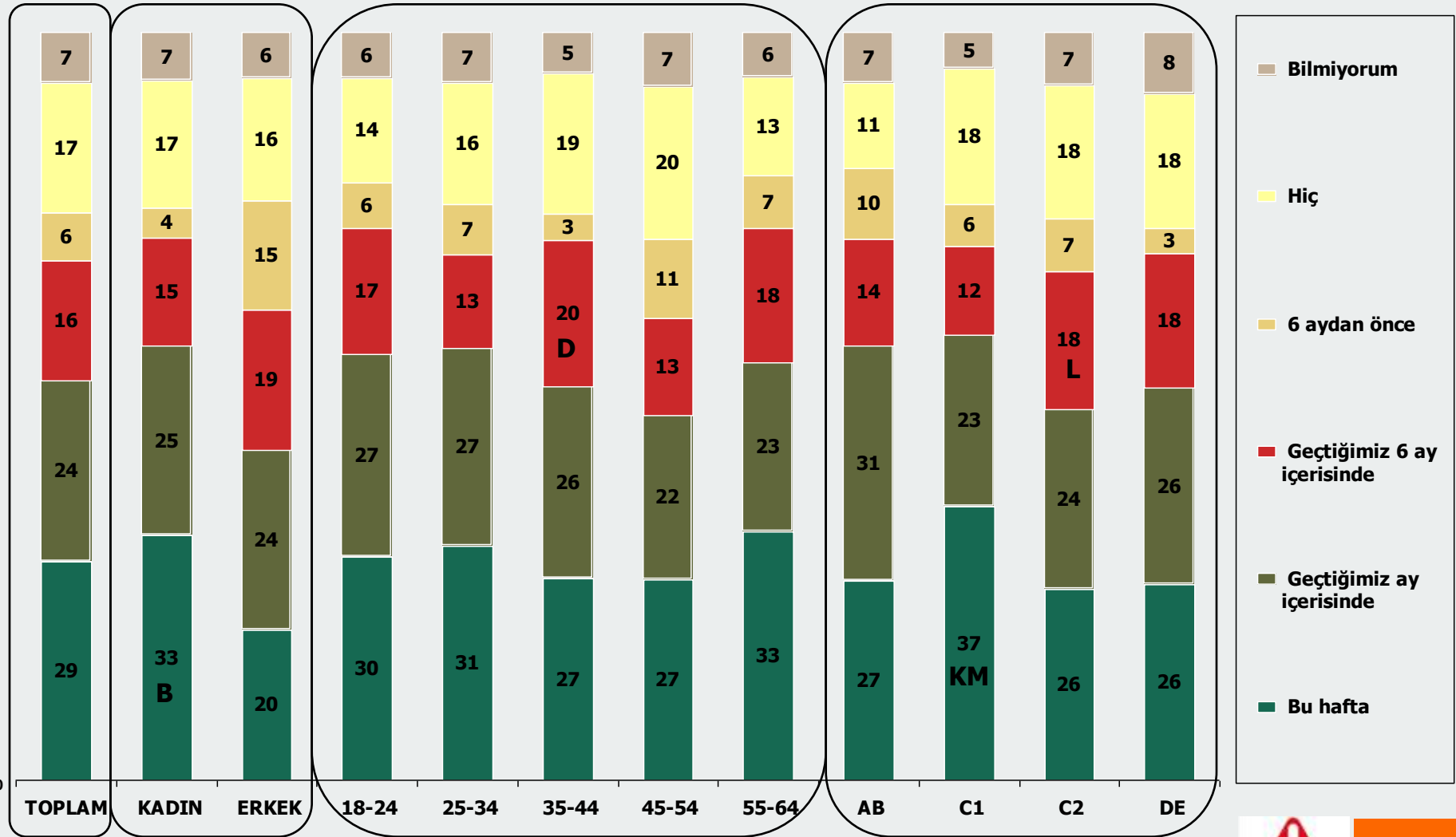

Baz: 661 496 165 114 192 148 123 84 105 210 282 61

S11. Size sayacağım sağlık riskleri ile ilgili konuları medyada hangi sıklıkta duyduğunuzu veya gördüğünüzü lütfen söyleyebilir misiniz?

Sağlığa zararlı çeşitli kimyasal maddeler hakkında bilgi alma sıklığı

41

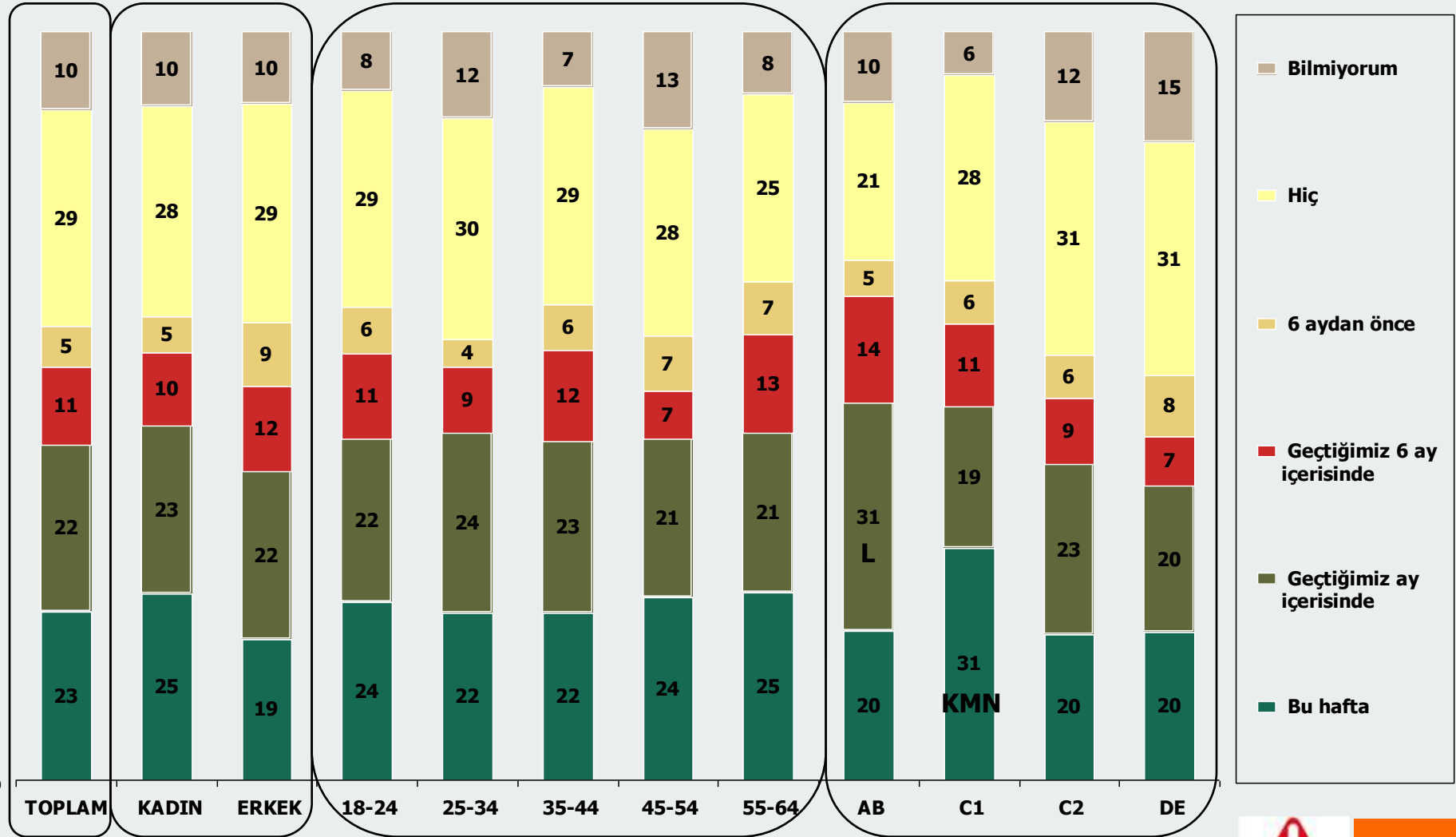

Baz: 661 (A) 496 (B) 165 (C) 114 (D) 192 (E) 148 (F) 123 (G) 84 (K) 105 (L) 210 (M) 282 (N) 61

S11. Size sayacağım sağlık riskleri ile ilgili konuları medyada hangi sıklıkta duyduğunuzu veya gördüğünüzü lütfen söyleyebilir misiniz?

Sağlığınız için güvenilir olmayan belli bir cins gıda maddesi hakkında bilgi alma sıklığı

42

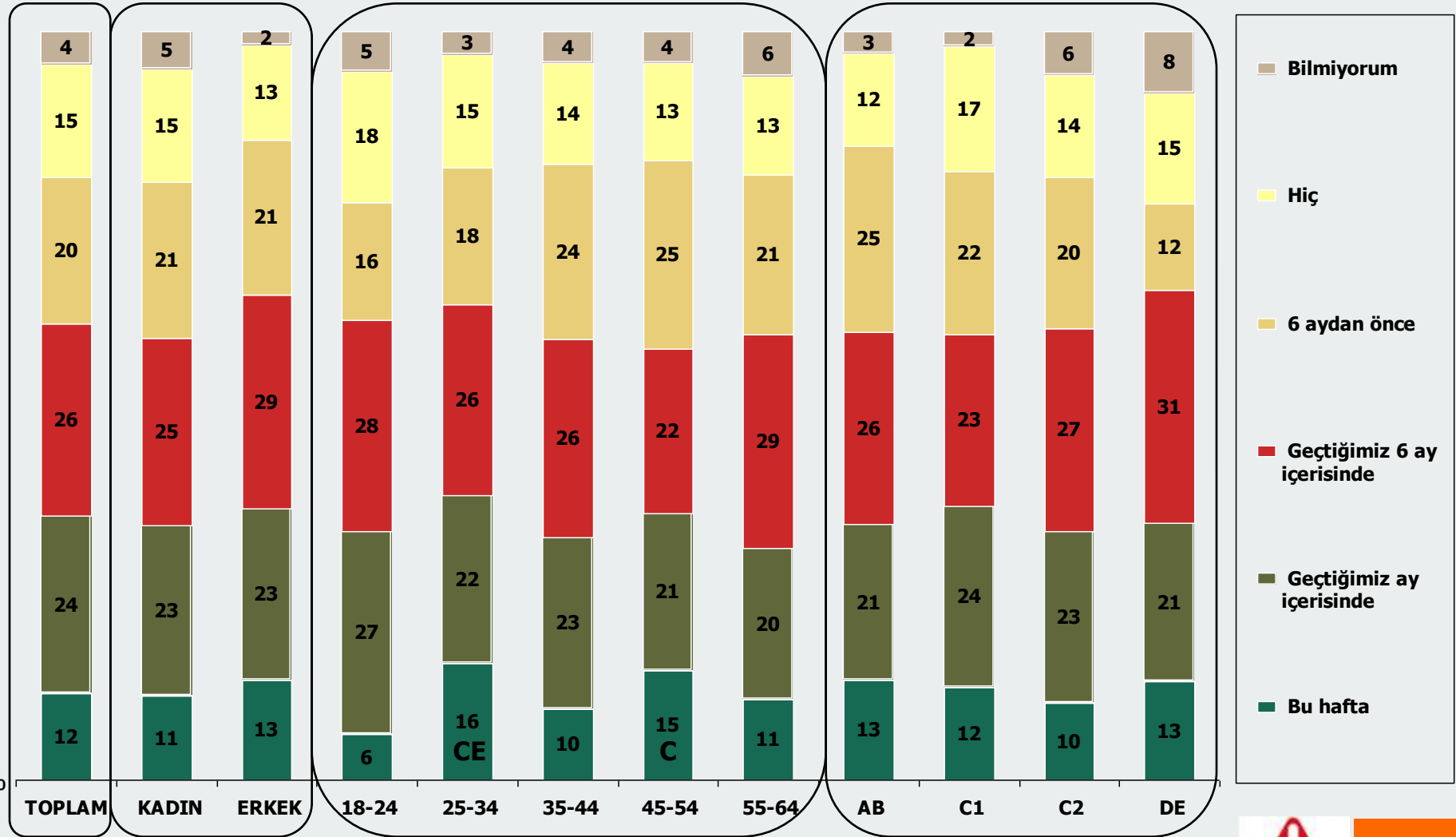

Baz: 661 496 165 114 192 148 123 84 105 210 282 61

S11. Size sayacağım sağlık riskleri ile ilgili konuları medyada hangi sıklıkta duyduğunuzu veya gördüğünüzü lütfen söyleyebilir misiniz?

Sahte gıda/sahte içki üretimi hakkında bilgi alma sıklığı

43

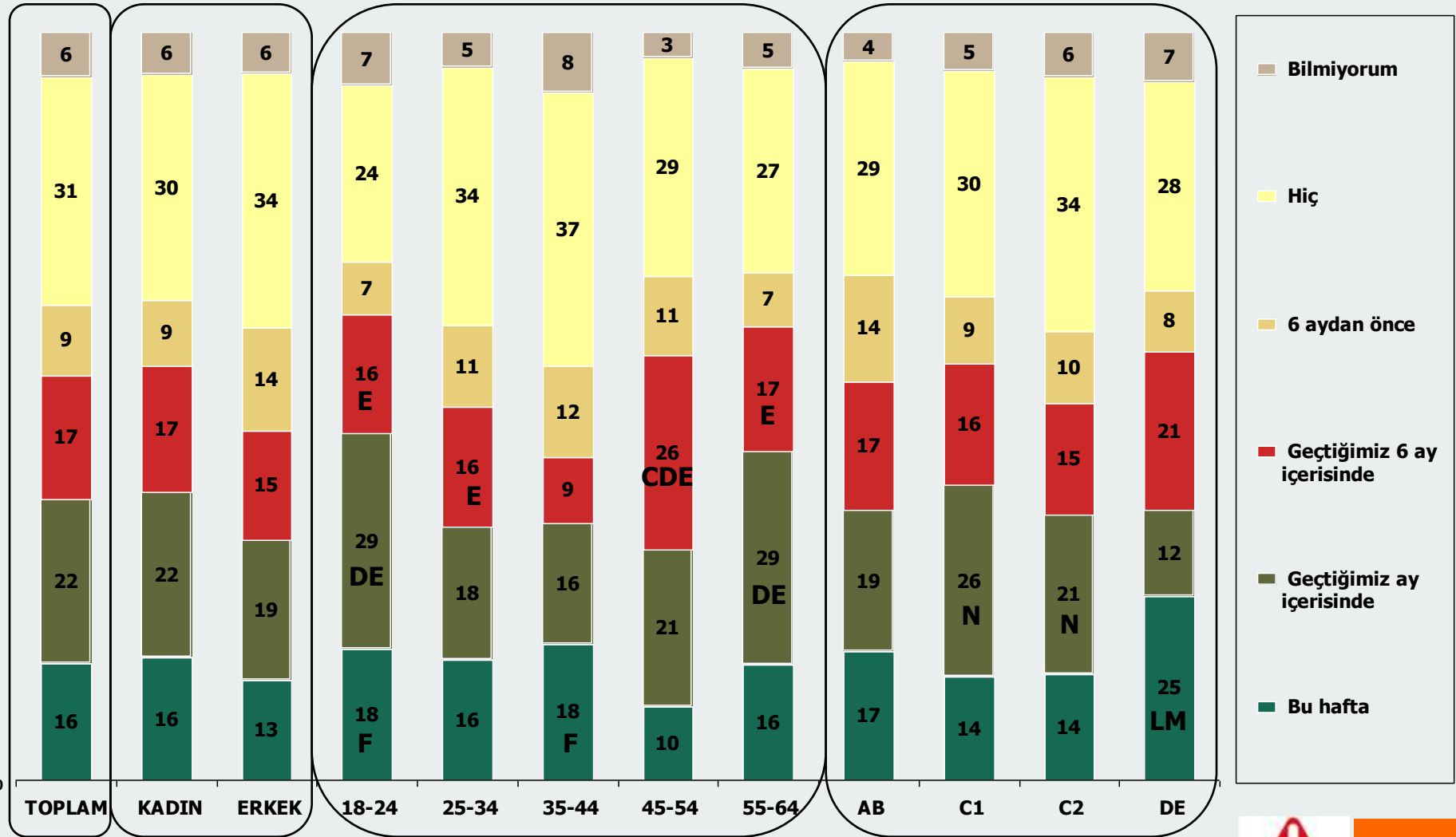

Baz: 661 496 165 114 192 148 123 84 105 210 282 61

S11. Size sayacağım sağlık riskleri ile ilgili konuları medyada hangi sıklıkta duyduğunuzu veya gördüğünüzü lütfen söyleyebilir misiniz?

Kötü kalitede içme suyu hakkında bilgi alma sıklığı

44

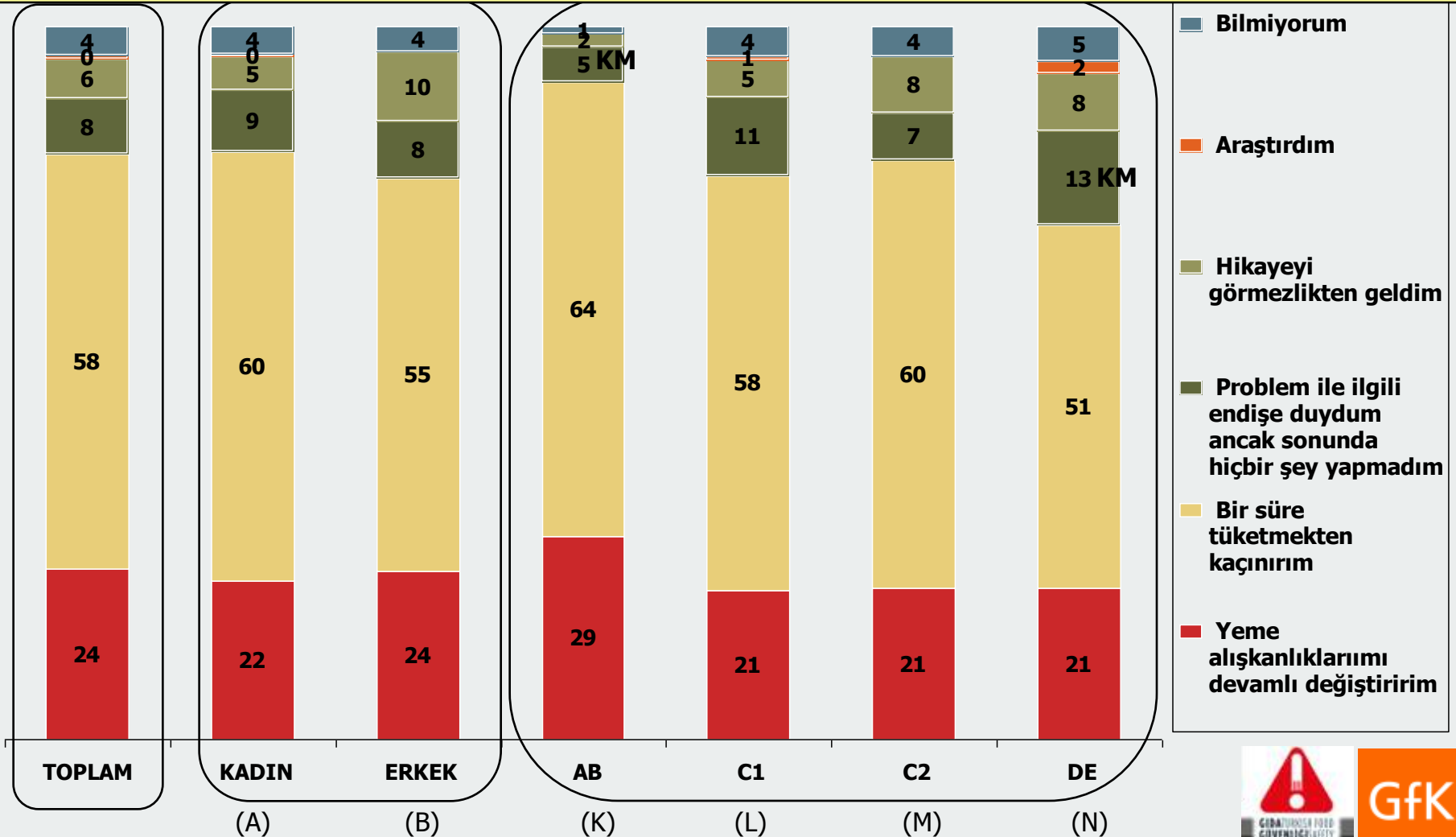
Baz: 661 496 165 114 192 148 123 84 105 210 282 61

S11. Size sayacağım sağlık riskleri ile ilgili konuları medyada hangi sıklıkta duyduğunuzu veya gördüğünüzü lütfen söyleyebilir misiniz?

Güvenli olmayan bir gıda maddesi ile ilgili yaşanan son hikayeye gösterilen tepki

45

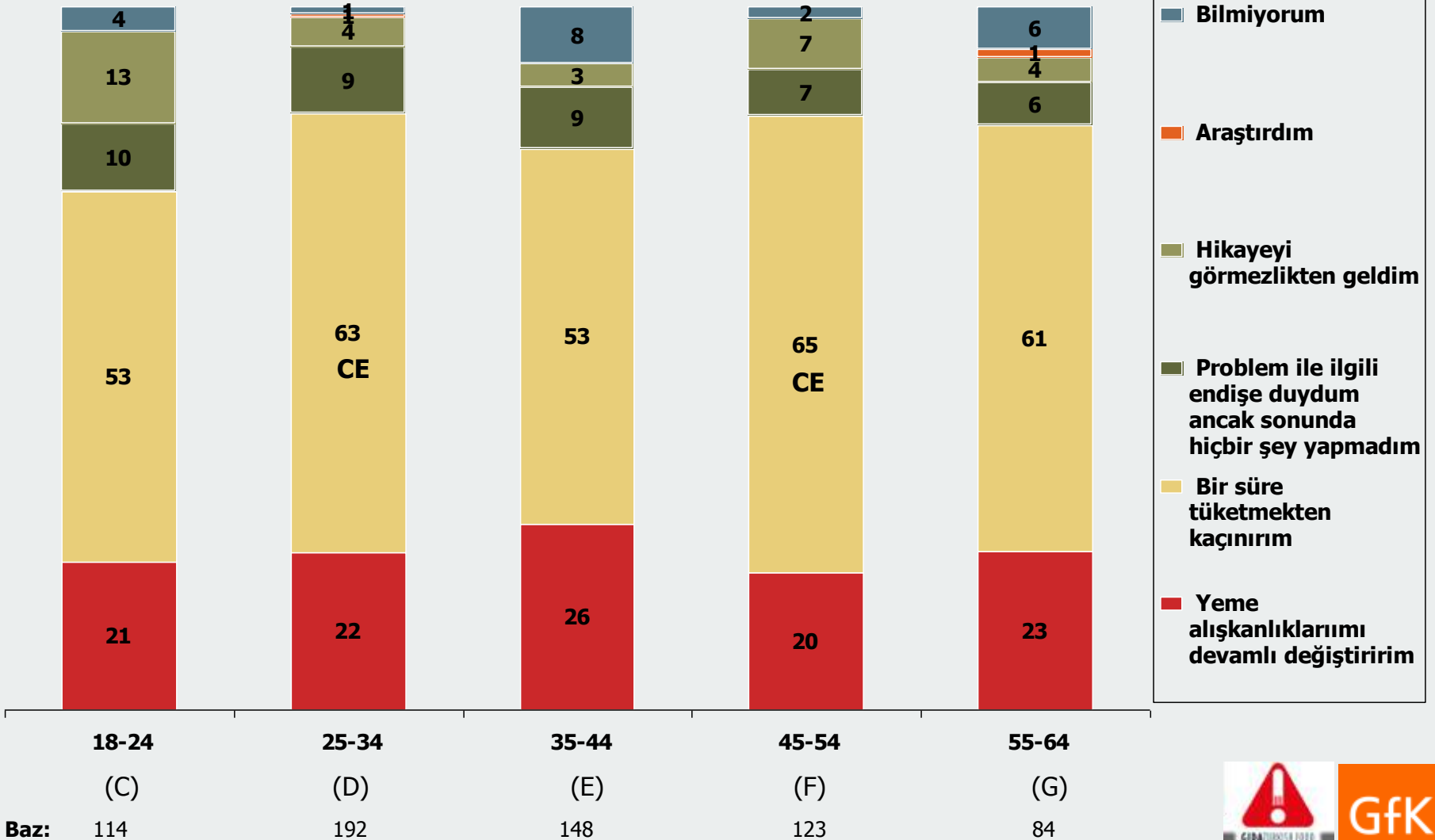
Avrupa tüketicisinin %16'sının güvenli olmayan bir gıda maddesi ile ilgili yaşanan son hikayeye gösterdiği tepki yeme alışkanlıklarını devamlı değiştirmek, %37'sinin ise bir süre tüketmekten kaçınmak olmuştur. Türk tüketicisinin ise %24'ü yeme alışkanlıklarını değiştirmeyi, %58'i bir süre tüketmekten kaçınmayı seçmiştir.

Bazı insanların için kötü ve güvenli olmayan yiyecek ile ilgili yaşadığınız son hikayeye nasıl tepki gösterdiğinizi lütfen söylebilir misiniz?

Güvenli olmayan bir gıda maddesi ile ilgili yaşanan son hikayeye gösterilen tepki

46

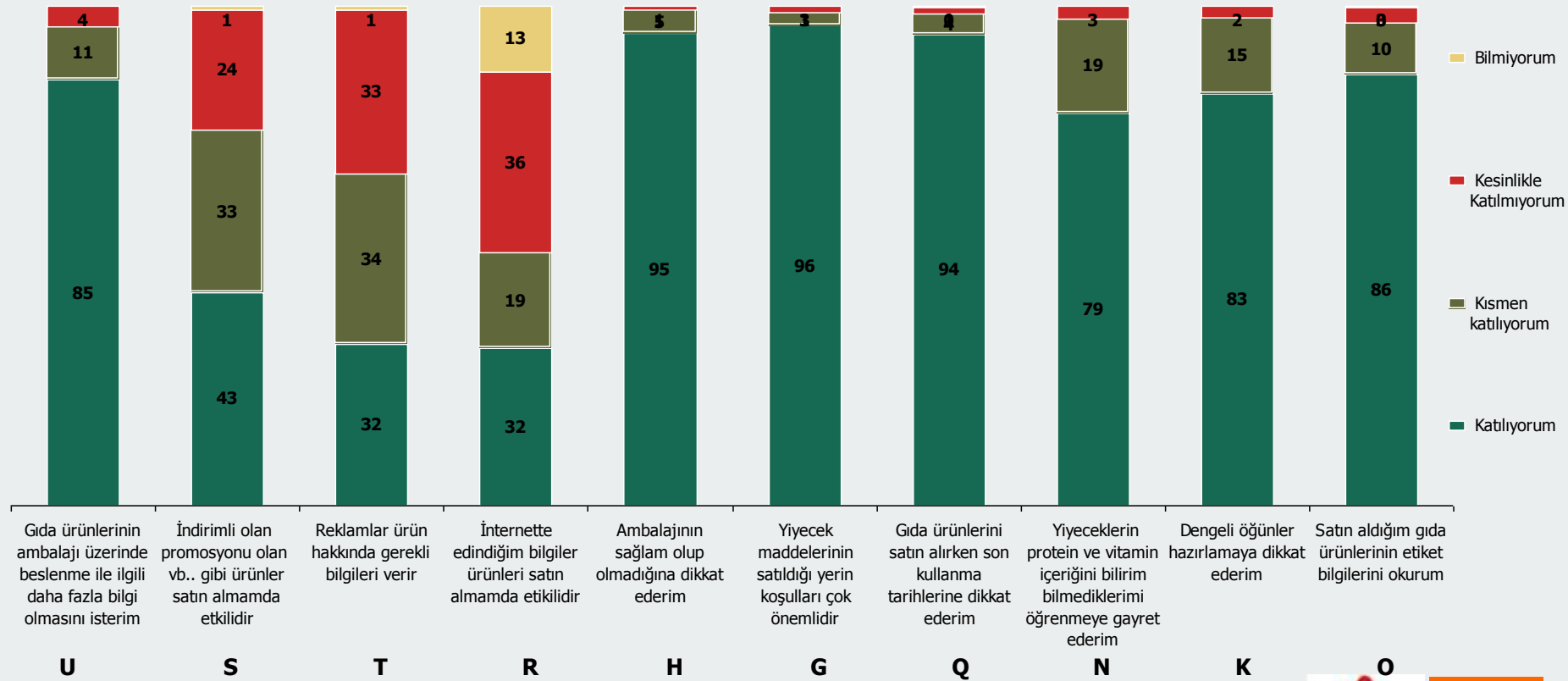

S12. Sağlığınız için kötü ve güvenli olmayan bir yiyecek ile ilgili duyduğunuz son hikayeye nasıl tepki gösterdiğinizizi lütfen söylebilir misiniz? DİKKAT: SEÇENEKLERİ OKUYUN TEK CEVAP

İfadelere katılma (TOPLAM)

47

T2B	95,8	75,8	66,1	50,7	99,3	98,8	98,5	97,5	97,2	96,6
Ort	2,81	2,21	2,01	1,95	2,94	2,95	2,94	2,77	2,79	2,83

Baz: 661

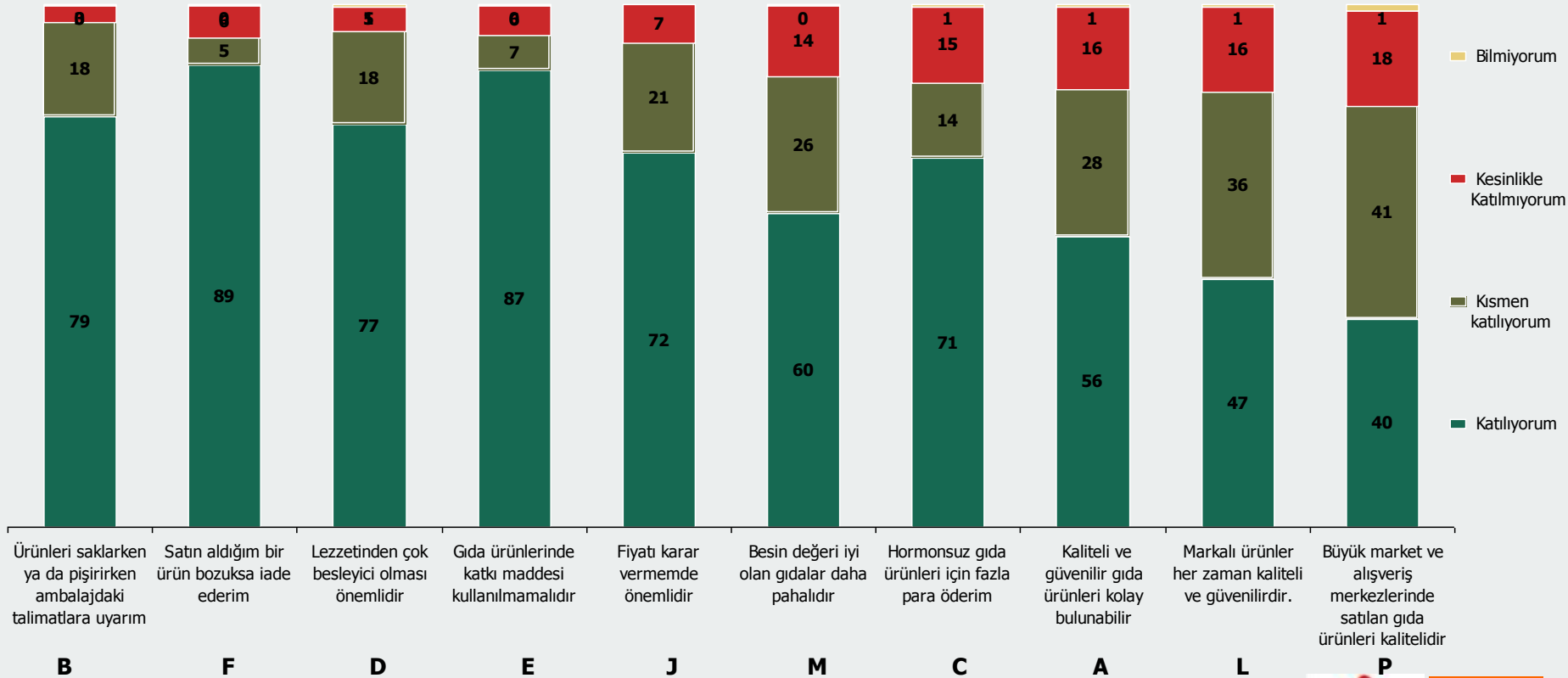
S13. ne derecede katılıyor sununuz?

İfadelere katılma (TOPLAM)

48

T2B	96,2	94,5	94,4	93,6	93,2	86	85,1	83,6	83,3	79,9
Ort	2,75	2,84	2,72	2,81	2,66	2,46	2,58	2,4	2,33	2,21

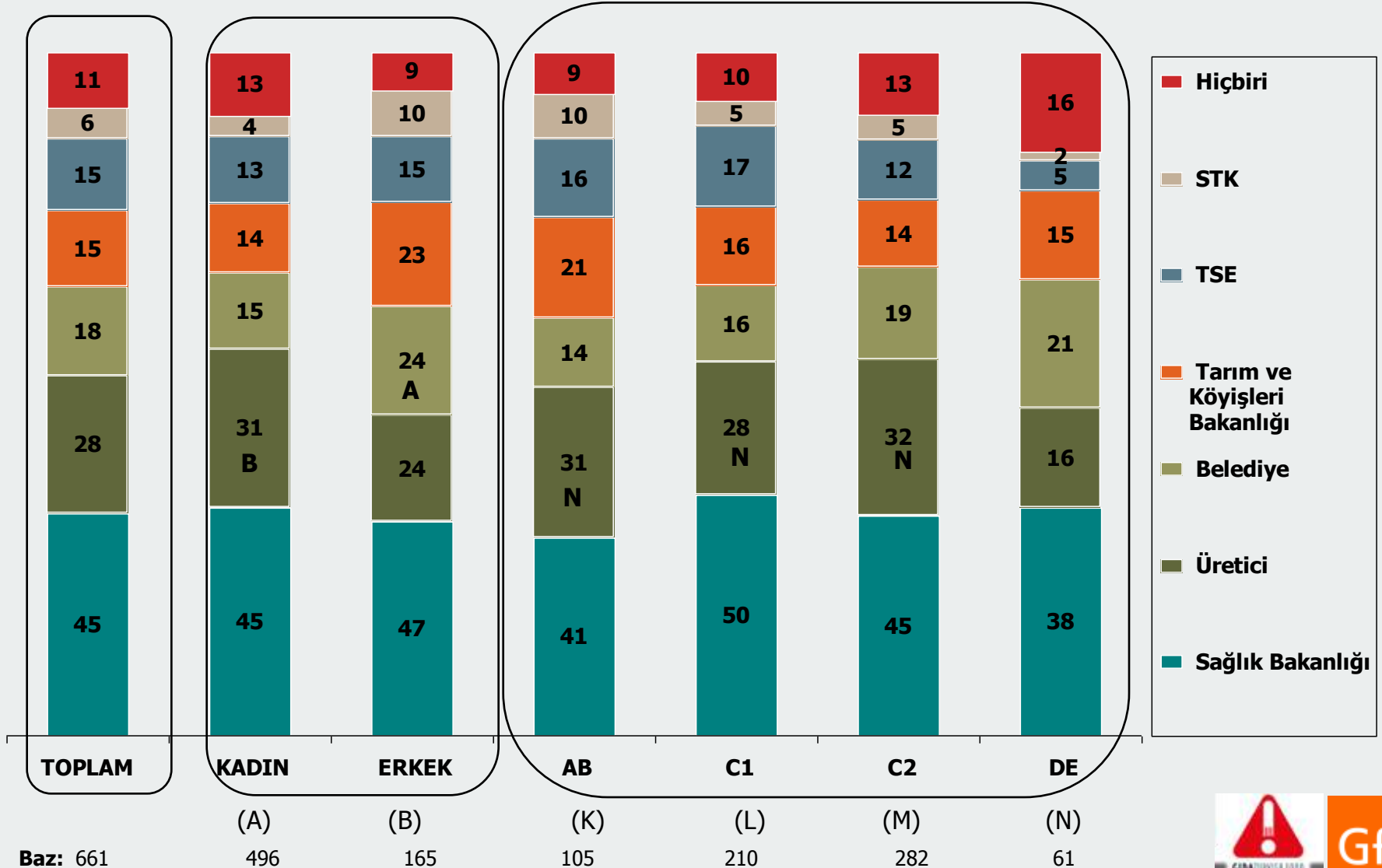

Baz: 661

S13. ne derecede katılıyor sununuz?

Gıda ile ilgili şikayetlerde başvurulan kaynaklar

49

Baz: 661

496

165

105

210

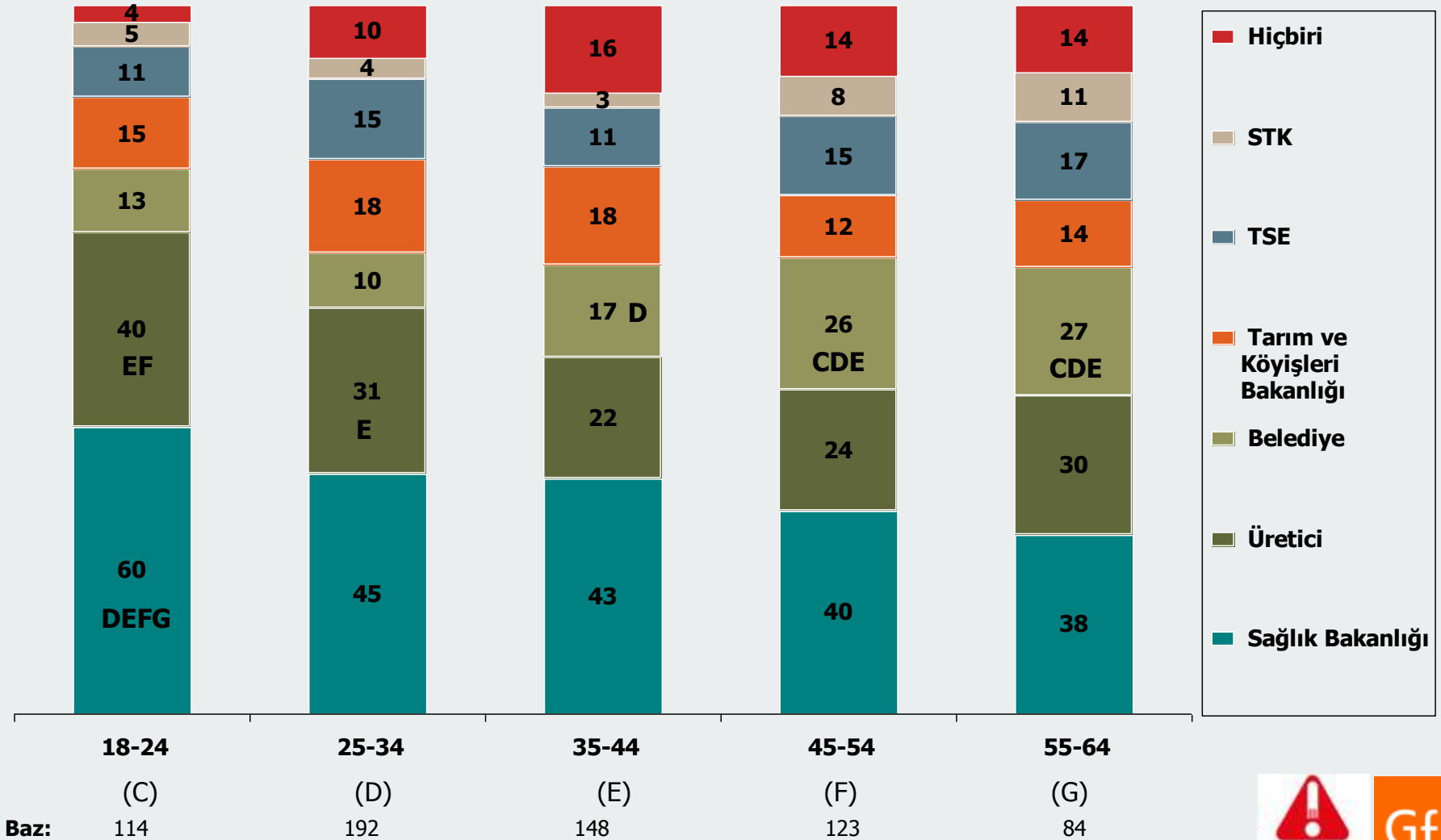
282

61

S14. Gıda ile ilgili başınıza bir olay gelse veya şikayetle bulunmanız gerekse nereye başvurursunuz?

Gıda ile ilgili şikayetlerde başvurulan kaynaklar

50

S14. Gıda ile ilgili başınıza bir olay gelse veya şikayette bulunmanız gerekse nereye başvurursunuz?

Tercih edilen alışveriş noktaları

52

18-24

25-34

35-44

45-54

55-64

(C)

(D)

(E)

(F)

(G)

Baz: 114

192

148

123

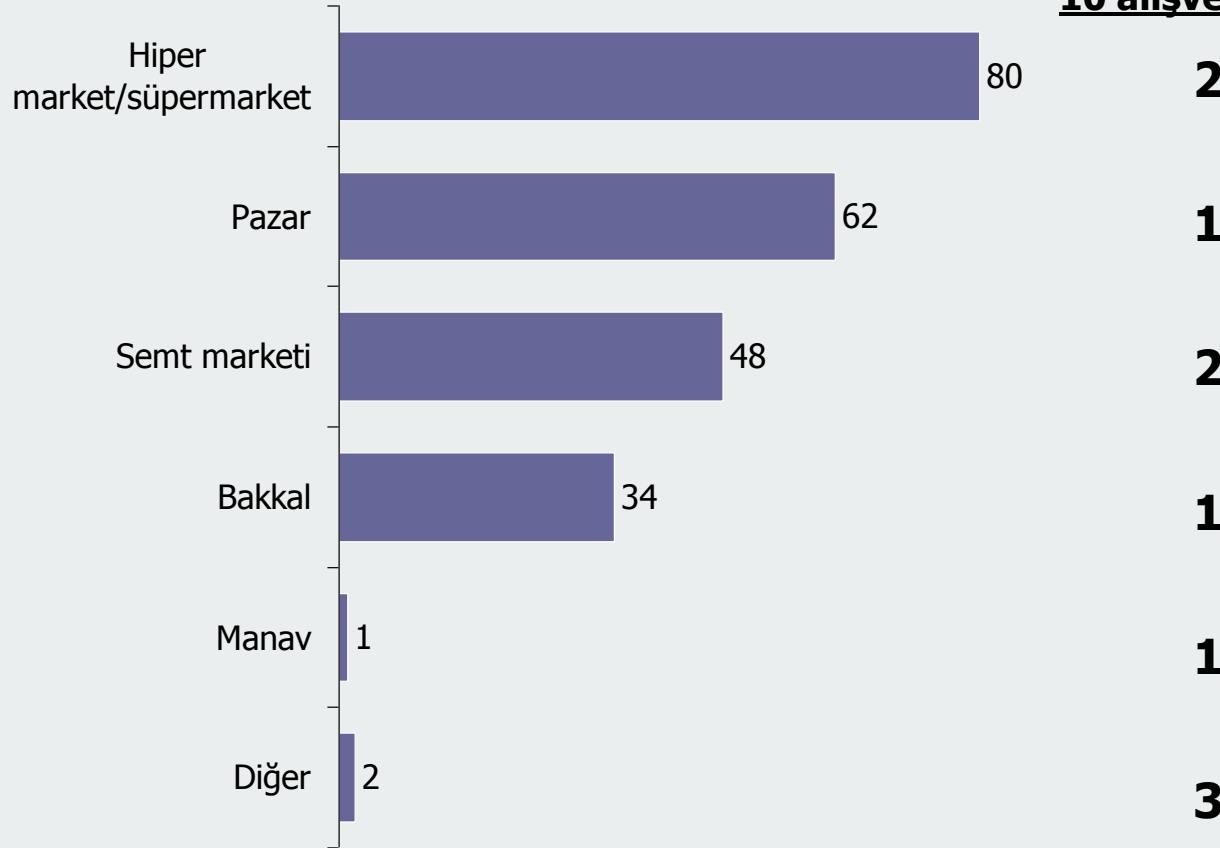
84

S15. Gıda ürünlerinizi size sayacağım alışveriş noktalarının hangilerinden temin ettiğinizi söyler misiniz?c

Tercih edilen alışveriş noktaları dağılımı

53

10 alışverişin dağılımı

Toplam 10 alışveriş

S15a. Gıda ürünlerinizi temin ettiğiniz yerleri düşündüğünüzde 10 alışverişin kaçını’de yaptığınızı toplamı 10 olacak şekilde belirtir misiniz?

3 - Gıda Güvenliği Kongresi

3-4 Mayıs 2012

Harbiye Askerî Müze ve Kültür Sitesi

www.gidaguvvenligikongresi.org

Paydaşlar

Destekleyen Kurumlar

Teşekkür Ederiz..

